

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team:

Onderwerp:

Lokale aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 11-06-2024
Notanummer	: 2024-438
Datum	: 11-06-2024
Programma	: 02 - Openbare orde en veiligheid
Portefeuillehouder	: Burgemeester,
Bijlage(n)	: Aanpak Geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag 2024.pdf, Advies ASDD visie GIA en SGG.pdf, Reactie op ASDD-advies 'Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag 2024'.pdf

Parafering

04-06-2024: Burgemeester05-06-2024: Programmamanager veiligheid

Agendering

* 06-06-2024: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris

* 05-06-2024: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

B & W d.d.: 11-06-2024

Besluit

1. De raad voor te stellen de aanpak 'Geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag 2024' vast te stellen
2. De antwoordbrief als reactie op het advies van de ASDD vast te stellen en aan de ASDD aan te bieden
3. Het raadsvoorstel en ontwerp-raadsbesluit vast te stellen
4. De stukken aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) en seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG) hebben veel impact en vormen een groot maatschappelijk probleem. De gemeente Deventer kent al jaren een lokale aanpak op huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze meerjarige aanpak vloeit voort uit de Meerjarenvisie Huiselijk Geweld (2016-2019) en deels uit de regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (2021-2024). Er is in toenemende mate ook aandacht voor seksueel grensoverschrijdend gedrag in de maatschappij. Ook de gemeente Deventer vindt dat dit thema meer aandacht moet krijgen. De gemeenteraad heeft daarom besloten dat er een lokale aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag moet komen, met een focus op preventie. Er is gekozen om deze aanpak samen te voegen met de aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties, omdat de thema's raakvlakken hebben, het veelal dezelfde betrokkenen betreft en de aanpak op deze manier effectief kan worden ingericht en uitgevoerd.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Het voorkomen en terugdringen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Ook willen we de schade ervan beperken, recidive voorkomen en zo de cirkel van geweld en de overdracht van generatie op generatie doorbreken.

Kader

De gemeente heeft een regisserende, uitvoerende en toezichhoudende rol in de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties op grond van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet verplichte meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en de Wet Tijdelijk Huisverbod. Deze aanpak vloeit voort uit de Meerjarenvisie Huiselijk Geweld (2016-2019), deels uit de regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (2021-2024) en is de uitvoering van het initiatiefvoorstel 'preventie seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld', dat op 19 juli 2023 unaniem door de gemeenteraad is aangenomen. Deze aanpak draagt bij aan de eerste doelstelling (bestaanszekerheid) van het Preventieplan Sociaal Domein.

Betrokken partijen en participatie

Bij de totstandkoming van deze aanpak zijn verschillende professionals, organisaties en ervaringsdeskundigen betrokken. De betrokken organisaties zijn de huisartsen, kind- en jongerenwerk, zorgaanbieders, politie, woningcorporaties, horeca, voortgezet (speciaal) onderwijs en (middelbaar- en hoger)beroepsonderwijs, Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, Achter de Voordeur producties, Stichting Pluis, GGD, RSJ, Vriendendiensten Deventer, Gecertificeerde Instellingen, Carinova, Centrum Seksueel Geweld, Kadera, Zorg- en Veiligheidshuis, Jeugdgezondheidszorg, Expertisecentrum Rutgers en het Nationaal Actieprogramma Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag. Daarnaast is de input van de lokale toegangsteams en de interne beleidsadviseurs in het opstellen van de aanpak meegenomen.

Toelichting op participatiebeleid

Bij de totstandkoming van de aanpak is, naast de verschillende professionals, organisaties en ervaringsdeskundigen, de Adviesraad Sociaal Domein Deventer om advies gevraagd. Het advies heeft tot aanpassingen in de aanpak geleid. Dit advies en de reactie daarop is bij het voorstel gevoegd.

Argumenten voor en tegen

Deze aanpak is een vervolg op de Meerjarenvisie Huiselijk Geweld (2016-2019) en regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (2021-2024). Een specifieke aanpak op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties is nog steeds nodig omdat deze vorm van geweld ook in de gemeente Deventer nog steeds te vaak, in alle sociaaleconomische klassen en binnen alle culturen in de samenleving, voorkomt. Jaarlijks zijn in Nederland zo'n 200.000 volwassenen en 119.000 kinderen slachtoffer van geweld in afhankelijkheidsrelaties. De gemeente heeft regisserende, uitvoerende en toezichhoudende rol in de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties op grond van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet Verplichte meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en de Wet Tijdelijk Huisverbod. Deze aanpak geeft uitvoering aan deze verantwoordelijkheid.

Naast geweld in afhankelijkheidsrelaties is ook seksueel grensoverschrijdend gedrag een groot maatschappelijk probleem, dat ernstige psychologische gevolgen voor slachtoffers kan hebben. Meer dan de helft van de vrouwen en 1 op de 5 mannen heeft met seksueel geweld en ongewenste aanrakingen te maken gehad. De gemeente heeft een belangrijke verantwoordelijkheid en rol op het gebied van seksuele gezondheid (onder andere vanuit de Wet publieke gezondheid) en in de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld op lokaal en regionaal niveau (op grond van de Jeugdwet en Wmo).

Deze aanpak is opgesteld aan de hand van het '8-puntenplan voor betere preventie van seksueel geweld in de gemeente' van expertisecentrum Rutgers en geeft uitvoering aan het initiatiefvoorstel preventie seksueel grensoverschrijdend gedrag, dat op 19 juli 2023 door uw raad is aangenomen. Er is steeds meer aandacht voor dit thema, in de samenleving en daarmee ook vanuit de overheid. Een voorbeeld daarvan is het Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld. Het doel is om seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen, te herkennen, aan te pakken en hulp te bieden aan de slachtoffers. De gemeente Deventer draagt met deze aanpak bij aan deze doelen.

Een tegenargument kan zijn dat deze twee verschillende thema's niet in één aanpak thuishoren. De thema's kunnen verschillend van aard zijn. Niet elke vorm van geweld in afhankelijkheidsrelaties is seksueel van aard en niet elke vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag vindt in de huiselijke kring of in een afhankelijkheidsrelatie plaats. Ook kan een tegenargument zijn dat er wordt voorzien in een aanpak door de regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Deze loopt tot en met dit jaar en wordt op dit moment herijkt.

Financiële consequenties en dekking

Om deze aanpak uit te voeren en er meer en beter voor inwoners en professionals te kunnen zijn is een uitbreiding van middelen en capaciteit nodig. Een deel van de uitvoering wordt binnen de bestaande capaciteit van de betrokken programma's opgevangen. Er is geen financiële dekking voor de uitbreiding, vandaar dat het verzoek voor een incidentele dekking in de Voorjaarsnota 2025 is opgenomen. De financiële dekking voor de meerjarige aanpak zal bij de brede afweging rond de Voorjaarsnota 2026 worden betrokken.

Een belangrijk onderdeel hiervan is de aanstelling van een beleidsmedewerker (60.000 euro). Ook zijn middelen nodig voor de uitvoering van communicatie en campagne (3.000), activiteiten uit het uitvoeringsplan (30.000 euro) en opzetten en uitvoeren van de monitoring (5.000 euro).

Openbaarmaking en communicatie

De nota en het besluit worden openbaar gemaakt.

Aanpak en uitvoering

Op basis van deze meerjarige aanpak is een activiteitenoverzicht opgesteld, waarmee we de beschreven doelen en ambities de komende jaren nastreven. Deze ambities en activiteiten zijn met name gericht op structurele preventie, bewustwording en het bieden van handelingsperspectief en de samenwerking tussen gemeente, ketenpartners en maatschappelijke partners. Het activiteitenoverzicht is in de aanpak opgenomen. Om de aanpak en activiteiten uit te kunnen voeren,

zijn er aanvullende middelen noodzakelijk. Als deze middelen niet beschikbaar komen moeten de ambities worden bijgesteld en kan het activiteitenoverzicht niet volledig worden uitgevoerd.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp	:	Lokale aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag
Portefeuillehouder	:	Burgemeester,
Voorstelnummer	:	2024-438
Datum B en W besluit	:	11-06-2024
Team	:	DEV-BLD-MO

Inleiding

Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) en seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG) hebben veel impact en vormen een groot maatschappelijk probleem. De gemeente Deventer kent al jaren een lokale aanpak op huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze aanpak vloeit voort uit de Meerjarenvisie Huiselijk Geweld (2016-2019) en deels uit de regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (2021-2024). Er is in toenemende mate ook aandacht voor seksueel grensoverschrijdend gedrag in de maatschappij. Ook de gemeente Deventer vindt dat dit thema meer aandacht moet krijgen. De gemeenteraad heeft daarom besloten dat er een lokale aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag moet komen, met een focus op preventie.

Er is gekozen om deze aanpak samen te voegen met de aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties, omdat de thema's raakvlakken hebben, het veelal dezelfde betrokkenen betreft en de aanpak op deze manier effectief kan worden ingericht en uitgevoerd.

Raadsvoorstel

De aanpak 'Geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag 2024' vast te stellen

Kern raadsvoorstel

Uw raad wordt gevraagd om de aanpak 'Geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag 2024' vast te stellen. Deze aanpak volgt op de Meerjarenvisie Huiselijk Geweld (2016-2019) van de gemeente Deventer en is de uitvoering van het initiatiefvoorstel preventie seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Beoogd resultaat

Het voorkomen en terugdringen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Ook willen we de schade ervan beperken, recidive voorkomen en zo de cirkel van geweld en de overdracht van generatie op generatie doorbreken.

Kader

De gemeente heeft een regisserende, uitvoerende en toezichhoudende rol in de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties op grond van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet verplichte meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en de Wet Tijdelijk Huisverbod. Deze meerjarige aanpak vloeit voort uit de Meerjarenvisie Huiselijk Geweld (2016-2019), deels uit de regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (2021-2024) en is de uitvoering van het initiatiefvoorstel 'preventie seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld', dat op 19 juli 2023 unaniem door de gemeenteraad is aangenomen. Deze aanpak draagt bij aan de eerste doelstelling (bestaanszekerheid) van het Preventieplan Sociaal Domein.

Argumenten ten behoeve van de raad

Deze aanpak is een vervolg op de Meerjarenvisie Huiselijk Geweld (2016-2019) en regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (2021-2024). Een specifieke aanpak op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties is nog steeds nodig omdat deze vorm van geweld ook in de gemeente Deventer nog steeds te vaak, in alle sociaaleconomische klassen en binnen alle culturen in de samenleving, voorkomt. Jaarlijks zijn in Nederland zo'n 200.000 volwassenen en 119.000 kinderen slachtoffer van geweld in afhankelijkheidsrelaties. De gemeente heeft regisserende, uitvoerende en toezichhoudende rol in de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties op grond van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet Verplichte meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en de Wet Tijdelijk Huisverbod. Deze aanpak geeft uitvoering aan deze verantwoordelijkheid.

Naast geweld in afhankelijkheidsrelaties is ook seksueel grensoverschrijdend gedrag een groot maatschappelijk probleem, dat ernstige psychologische gevolgen voor slachtoffers kan hebben. Meer dan de helft van de vrouwen en 1 op de 5 mannen heeft met seksueel geweld en ongewenste aanrakingen te maken gehad. De gemeente heeft een belangrijke verantwoordelijkheid en rol op het gebied van seksuele gezondheid (onder andere vanuit de Wet publieke gezondheid) en in de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld op lokaal en regionaal niveau (op grond van de Jeugdwet en Wmo).

Deze aanpak is opgesteld aan de hand van het '8-puntenplan voor betere preventie van seksueel geweld in de gemeente' van expertisecentrum Rutgers en geeft uitvoering aan het initiatiefvoorstel preventie seksueel grensoverschrijdend gedrag, dat op 19 juli 2023 door uw raad is aangenomen. Er is steeds meer aandacht voor dit thema, in de samenleving en daarmee ook vanuit de overheid. Een voorbeeld daarvan is het Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld. Het doel is om seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen, te herkennen, aan te pakken en hulp te bieden aan de slachtoffers. De gemeente Deventer draagt met deze aanpak bij aan deze doelen.

Betrokken partijen en participatie

Bij de totstandkoming van deze aanpak zijn verschillende professionals, organisaties en ervaringsdeskundigen betrokken. De betrokken organisaties zijn de huisartsen, kind- en jongerenwerk, zorgaanbieders, politie, woningcorporaties, horeca, voortgezet (speciaal) onderwijs en (middelbaar- en hoger)beroepsonderwijs, Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, Achter de Voordeur producties, Stichting Pluis, GGD, RSJ, Vriendendiensten Deventer, Gecertificeerde Instellingen, Carinova, Centrum Seksueel Geweld, Kadera, Zorg- en Veiligheidshuis, Jeugdgezondheidszorg, Expertisecentrum Rutgers en het Nationaal Actieprogramma Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag. Daarnaast is de input vanuit de lokale toegangsteams en de interne beleidsadviseurs in het opstellen van de aanpak meegenomen. Ook is de Adviesraad Sociaal Domein Deventer (ASDD) gevraagd om over deze aanpak te adviseren. Het advies en de reactiebrief zijn bijgevoegd.

Financiële consequenties

Om deze aanpak uit te voeren en er meer en beter voor inwoners en professionals te kunnen zijn is een uitbreiding van middelen en capaciteit nodig. Een deel van de uitvoering wordt binnen de bestaande capaciteit van de betrokken programma's opgevangen. Er is geen financiële dekking voor de uitbreiding, vandaar dat het verzoek voor een incidentele dekking in de Voorjaarsnota 2025 is opgenomen. De financiële dekking voor de meerjarige aanpak zal bij de brede afweging rond de Voorjaarsnota 2026 worden betrokken.

Een belangrijk onderdeel hiervan is de aanstelling van een beleidsmedewerker (60.000 euro). Ook zijn middelen nodig voor de uitvoering van communicatie en campagne (3.000), activiteiten uit het uitvoeringsplan (30.000 euro) en opzetten en uitvoeren van de monitoring (5.000 euro).

Betrokkenheid raad

De raad heeft het initiatiefvoorstel preventie seksueel grensoverschrijdend gedrag vastgesteld. Deze meerjarige aanpak is de uitvoering van het initiatiefvoorstel.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

J.P. Wassens

R.C. König

RAADSBESLUIT

Onderwerp : Lokale aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag
Voorstelnummer : 2024-438
Raadstafel d.d. :
Raadsvergadering :

De raad van de gemeente Deventer,
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 11-06-2024, nummer 2024-438

BESLUIT

De aanpak 'Geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag 2024' vast te stellen

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A. Kerver

R.C. König

Geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag

2024

Samenvatting

De aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties (seksueel- en huiselijk geweld en kindermishandeling) staat in de gemeente Deventer al jaren op de agenda. We bouwen met onze partners aan een aanpak die gericht is op zowel het individu als zijn of haar omgeving. In deze nieuwe ‘Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag 2024’ bouwen wij voort op het beleid van de afgelopen jaren.

Geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben veel impact en vormen een groot maatschappelijk probleem. Daarom gebeurt er op deze onderwerpen veel in de gemeente en regio. Vaak is dat vanuit een samenwerking tussen de gemeente en verschillende organisaties. Daarbij houden we rekening met maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe inzichten rondom huiselijk geweld, die soms vragen om heroverweging van de aanpak en om nieuwe, innovatieve vormen van samenwerking. Daarom werken we ook samen met gemeenten en partners in de regio IJsselland, en sluiten we aan bij de volgende (regionale) missie en visie:

Missie

Wij willen seksueel grensoverschrijdend gedrag en geweld in afhankelijkheidsrelaties voorkomen en terugdringen, schade ervan beperken, recidive voorkomen en zo de cirkel van geweld en de overdracht van generatie op generatie doorbreken.

Visie

Een effectieve aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag en geweld in afhankelijkheidsrelaties kan alleen plaatsvinden door een gemeenschappelijk-

ke inspanning van inwoners, professionals en gemeente. Professionals werken daarvoor over grenzen van de verschillende domeinen samen, zoals de woon- en leefomgeving en het zorg- en veiligheidsdomein. Een goede samenwerking staat centraal. Wij voelen een gezamenlijke verantwoordelijkheid om seksueel grensoverschrijdend gedrag en geweld in afhankelijkheidsrelaties te voorkomen en terug te dringen. Bij de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel geweld staat veiligheid voorop. Wij hanteren daarbij de visie ‘gefaseerde ketenzorg’.¹ Voor het voorkomen van seksueel grensoverschrijdend gedrag ligt de focus op een preventieve aanpak en bewustwording, wat ook voor geweld in afhankelijkheidsrelaties van belang blijft. Professionals worden voortdurend geschoold in deze aanpak en deze aanpak wordt structureel geborgd.

We bouwen voort op het fundament dat in de afgelopen jaren is gelegd en in dit plan staat beschreven. In de komende jaren staan de onderstaande ambities voor de gemeente Deventer centraal. Deze ambities hebben we geconcretiseerd en uitgewerkt in activiteiten voor de komende jaren.

1. Intergenerationele overdracht van GIA en SGG wordt voorkomen.
2. Betrokkenen (vanuit slachtoffer-, pleger- en omstandersperspectief) weten wat zij kunnen doen en voelen zich daadwerkelijk geholpen wanneer ze aan de bel trekken.
3. We hebben een zo preventief mogelijke aanpak.
4. Het taboe is eraf; het thema is bespreekbaar en de drempel om advies of hulp te vragen is verlaagd.

¹ Binnen de visie gefaseerde ketenzorg werken we eerst aan directe veiligheid, waarna er risicogestuurde zorg voor stabiele veiligheid wordt ingezet. Hiermee creëren we veiligheid op de lange termijn en voorkomen we herhaling. Daarna is er ruimte voor ondersteuning of behandeling voor herstel.

Inhoud

Samenvatting	1
--------------	---

1 Inleiding 4

1.1. Aanleiding	4
1.2. Kaders	5
1.3. Vraagstuk	5

2 Analyse 7

2.1. Cijfers lokaal en landelijk	7
2.2. Terugblik	11
2.3. Uitkomsten netwerkanalyse	12

3 Ambitie 15

3.1. Missie	15
3.2. Visie	15
3.3. Ambities	16
3.4. Doelen	17

4 Activiteiten 18

5 Randvoorwaarden 19

5.1. Eigenaarschap	19
5.2. Vervolg en monitoring	20
5.3. Investing	21

Bijlagen 22

Bijlage 1: Wet- en regelgeving	23
Bijlage 2: Betrokkenen GIA	25
Bijlage 3: Betrokkenen SGG	26

1

Inleiding

Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) en seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG) hebben veel impact en vormen een groot maatschappelijk probleem.

1.1. Aanleiding

Verschijningsvormen van GIA zijn onder andere fysiek, psychologisch of seksueel geweld, eergere-lateerd geweld, fysieke of emotionele verwaarlo-

zing en financieel misbruik. Anders dan bij andere geweldsvormen zijn bij GIA, slachtoffer en pleger in relationele zin vaak afhankelijk van elkaar. Voorbeelden van afhankelijkheidsrelaties zijn een kind en zijn of haar ouders, maar bijvoorbeeld ook een mantelzorger en degene over wie hij of zij zorg draagt. Jaarlijks zijn in Nederland zo'n 200.000 volwassenen en 119.000 kinderen slachtoffer van GIA.²

Naast GIA is ook seksueel grensoverschrijdend gedrag een groot maatschappelijk probleem, dat

ernstige psychologische gevolgen kan hebben voor slachtoffers. Meer dan de helft van de vrouwen en 1 op de 5 mannen heeft te maken gehad met seksueel geweld en ongewenste aanrakingen.³ Slachtoffers van SGG krijgen vaak te maken met beschuldigende opmerkingen ('victim blaming'). Dit kan zorgen voor schaamte of een schuldgevoel bij het slachtoffer of kan dit gevoel versterken. Dit is schadelijk en kan het herstelproces in de weg staan. SGG kan zowel binnen als buiten de huiselijke kring plaatsvinden. Voorbeelden van plekken waar dit

Huiselijk geweld en kindermishandeling kunnen gedefinieerd worden als geweld dat in de privésfeer plaatsvindt door partners, ouders, kinderen, huisvrienden en andere familieleden. De term huiselijk geweld zegt niets over de plaats waar het geweld plaatsvindt. Daarom wordt steeds vaker de term '**geweld in afhankelijkheidsrelaties**' gebruikt. Onder deze term vallen: geweld in huiselijke kring, geweld in instellingen en inrichtingen en geweld door vrijwilligers en mantelzorgers.

Bron: 2024 Handelingsprotocol - digitale meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is een paraplu begrip voor al het gedrag dat over de grens van een ander gaat en seksueel van aard is. Dit kan fysiek of niet-fysiek zijn. Bijvoorbeeld een ongewenste aanraking, aanranding of verkrachting. Maar ook het ongewenst verspreiden van seksueel getint beeldmateriaal valt onder SGG. Bij SGG is er geen sprake van vrijwilligheid, wederzijdse toestemming en/of een gelijkwaardige relatie.

Bron: Nederlands Jeugdinstituut - De definitie van seksueel grensoverschrijdend gedrag

² Bron: *Factsheet Huiselijk Geweld Movisie*

³ Bron: *Rutgers Expertisecentrum Seksualiteit 'Pleidooi voor effectieve preventie van seksueel geweld'* (2022).

zich kan voordoen zijn in de horeca, op het werk, op school, op straat en steeds vaker online.

In de gemeente Deventer is van oudsher gekozen om de aanpak van huiselijk geweld zoveel mogelijk op lokaal niveau en in goede samenwerking met de ketenpartners vorm te geven. Dit in tegenstelling tot sommige andere gemeenten waar beleidsregie en procesregie meer op afstand (regionaal) zijn georganiseerd. We kunnen in die zin spreken van een Deventer aanpak. Deze aanpak kenmerkt zich door het feit dat alle casuïstiek, zo veel als mogelijk door de lokale teams wordt opgepakt en geregistreerd.

De huidige aanpak vloeit voort uit de **Meerjarenvisie Huiselijk Geweld (2016-2019)** en deels uit de **regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2021-2024**. Naast deze visie werkt Deventer aan de regiovisie Jeugd IJsselland (2021-2025) en de Regionale Agenda Zorg & Veiligheid (2022). Ook de ontwikkelingen rondom het landelijk **Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming** en de recent opgeleverde startfoto vanuit de regio IJsselland (2023) zijn meegenomen als kader binnen de aanpak.⁴

Er is in toenemende mate ook aandacht voor SGG in de maatschappij, bijvoorbeeld vanuit de media en de overheid. Ook de gemeente Deventer vindt dat dit thema meer aandacht moet krijgen.

De gemeenteraad heeft daarom besloten dat er een lokale aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag moet komen, met een focus op preventie. Er is gekozen om deze aanpak samen te voegen met de aanpak GIA, omdat het veelal dezelfde betrokkenen betreft en de aanpak op deze manier effectief kan worden ingericht en uitgevoerd. De aanpak draagt bij aan doelstelling 1 (bestaanszekerheid) van het **Preventieplan Sociaal Domein**, omdat dit plan bijdraagt aan de mate van veiligheid die inwoners ervaren.

1.2. Kaders

Voor de aanpak GIA is aandacht op allerlei niveaus. Denk aan de **Landelijke Hervormingsagenda Jeugd** (2023), **Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop** (2020), **Geweld Hoort Nergens Thuis** (2018 – 2022) en het **Kwaliteitskader ‘werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams’** (2019), met als basis de visie ‘gefaseerd samenwerken aan veiligheid’.

Uitgangspunten onderliggend aan elk van deze agenda's zijn identiek. Ze gaan uit van:

- ✓ Versterken van de eigen kracht en participatie
- ✓ Inzet op preventie, vroegsignalering en goede analyse
- ✓ Inzet op brede sociale basis
- ✓ Versterken van lokale (wijk)teams, inclusief kennis/deskundigheid en kwaliteitskaders
- ✓ Integrale, systeemgerichte, holistische benadering
- ✓ Samenwerking tussen lokaal en regionaal
- ✓ Werken als netwerk i.p.v. in estafette
- ✓ Toegang tot (specialistische) hulp
- ✓ Cyclische aanpak van beproeven, innoveren en kennisdelen

Voor de aanpak van SGG is op landelijk niveau ook steeds meer aandacht. Recent is het **‘Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld’** opgesteld (2023). Deze meerjarige brede aanpak heeft als doel om seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld te voorkomen, te herkennen, aan te pakken en hulp te bieden aan de slachtoffers.

⁴ Het doel van het Toekomstscenario is om tijdig passende hulp te bieden aan huishoudens (0-100 jaar) met problemen die leiden tot (acute of structurele) onveilige situaties.

In het Nationaal Actieprogramma staan 5 actielijnen beschreven:

- ⚙ Er zijn gedeelde maatschappelijke waarden en normen over hoe we met elkaar om willen gaan in de samenleving
- ⚙ Wet- en regelgeving weerspiegelen de (veranderende) maatschappelijke normen
- ⚙ Organisaties hebben processen voor preventie, signalering en opvolging op orde
- ⚙ Iedereen herkent seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld en kan hierop reageren
- ⚙ Er is goede hulpverlening die makkelijk vindbaar is

1.3. Vraagstuk

GIA en SGG komen in Nederland en ook in Deventer nog steeds te vaak voor. Het gaat om één van de omvangrijkste vormen van geweld in onze samenleving. Geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag komt in alle sociaaleconomische klassen en binnen alle culturen in de samenleving voor. Bepaalde vormen van afhankelijkheid of kwetsbaarheid vergroten de kans op slachtofferschap van zowel GIA als SGG. Vrouwen, kinderen, inwoners met een beperking of ouderen die niet volledig voor zichzelf kunnen zorgen meer risico lopen om slachtoffer te worden van GIA

en SGG. Daarnaast zijn heteroseksuele personen zijn minder vaak slachtoffer van SGG en GIA dan personen met een andere seksuele oriëntatie of genderidentiteit⁵. Traditionele gendernormen in de maatschappij is één van de factoren die hieraan ten grondslag ligt. Overige risicofactoren voor het ontstaan van GIA zijn onder andere stress, financiële zorgen, complexe echtscheiding, trauma, eerdere ervaringen met GIA/ seksueel misbruik en persoonlijkheidsproblematiek.

De gemeente heeft taken in de aanpak van GIA op grond van de Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), Wet Verplichte meldcode Huiselijk Geweld en Kinder mishandeling en de Wet Tijdelijk Huisverbod. Zij heeft een regisserende, uitvoerende en toezichthoudende rol en is van daaruit onder andere verantwoordelijk voor het:

- ✓ nemen van maatregelen in de bestrijding van GIA en het beschermen van betrokkenen;
- ✓ houden van toezicht op het naleven van de Meldcode door de maatschappelijke ondersteuning en kinderopvang;
- ✓ zorgdragen voor een advies- en meldpunt voor GIA;
- ✓ ontwikkelen van beleid ter voorkoming en signalering van GIA;

- ✓ bieden van (na)zorg in situaties van GIA;
- ✓ opleggen van een tijdelijk huisverbod bij een situatie van (dreigend) GIA.

De gemeente heeft daarnaast een belangrijke verantwoordelijkheid en rol op het gebied van seksuele gezondheid (onder andere vanuit de Wet publieke gezondheid) en in de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld op lokaal en regionaal niveau (op grond van de Jeugdwet en Wmo). De gemeente heeft een coördinerende rol om samen met de betrokken organisaties te werken aan de veiligheid van hun inwoners en daarmee ook het voorkomen en tegengaan van seksuele grensoverschrijding.

5 Bron: Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Grensoverschrijdend gedrag (2022)

2 Analyse

Aan de hand van cijfers en huidige gemeentelijke aanpak is een analyse uitgevoerd, op basis waarvan de nieuwe aanpak wordt gedefinieerd. Voor SGG is er op dit moment geen eenduidige lokale visie en aanpak. De huidige aanpak wordt opgesteld aan de hand van het ‘8-puntenplan voor betere preventie van seksueel geweld in de gemeente’ van expertisecentrum Rutgers. Regionale en landelijke cijfers, landelijke en lokale ontwikkelingen, en de input vanuit interne- en externe betrokkenen zijn hierin meegenomen. De geldende wet- en regelgeving laat daarnaast zien welke wettelijke verplichtingen en verantwoordelijkheden we hebben op deze thema’s (zie bijlage 1).

2.1. Cijfers lokaal en landelijk

Cijfers Deventer geweld in afhankelijkheidsrelaties

In de aanpak ‘Meerjarenvisie Huiselijk Geweld (2016-2019)’ werd gesignaleerd dat het aantal meldingen van 2009 tot 2014 aanzienlijk is gestegen. Deze stijging werd ook elders waargenomen en werd verklaard door het feit dat het thema landelijk veel publiciteit kreeg

en maatschappelijk meer erkend en bespreekbaar is geworden. Daarnaast is er sterk ingezet op vroegsignalering door deskundigheidsbevordering. Na een stabilisatie zien we de afgelopen jaren een daling van het aantal meldingen en een stijging van het aantal adviesvragen bij Veilig Thuis (VT), zie grafieken 2a en 2b.⁶ Er is een bredere analyse en langere monitoringsperiode nodig om duiding te kunnen geven aan deze trend en uitspraken te kunnen doen over of dit een positieve of negatieve ontwikkeling is. Opvallend is dat grofweg de helft van alle adviesvragen uit niet-beroepsmatige doelgroepen komt, wat mogelijk suggereert dat de weg naar Veilig Thuis voor adviesvragen relatief goed wordt gevonden (zie grafieken 4a en 4b). Uit de meldingen van Veilig Thuis blijkt deze verdeling niet en zien we dat meer dan 80% van de meldingen de afgelopen jaren van professionals kwam. Daarbinnen kwam het overgrote deel van de meldingen van politie. Andere beroepsgroepen, zoals onderwijs, kinderopvang en (jeugd)gezondheidszorg zijn sterk ondervertegenwoordigd in het aantal meldingen. Dit is deels te verklaren door een verschillende werkwijze. De politie meldt altijd bij Veilig Thuis bij vermoedens van GIA. De overige eerder genoemde beroepsgroepen hanteren

de **Meldcode**. Wanneer zij constateren dat er sprake is van GIA overwegen zij eerst of zij zelf hulp kunnen bieden of organiseren, waardoor dit niet altijd resulteert in een Veilig Thuis-melding. Ook zij hebben dus een belangrijke signalerende functie.

In lijn met de daling van het aantal ontvangen meldingen werden ook de afgelopen jaren relatief weinig tijdelijke huisverboden (THV) opgelegd. We zien ook weinig herhaling van een tijdelijk huisverbod bij dezelfde inwoner. De al jarenlange lage recidive is waarschijnlijk te danken aan het feit dat personen aan wie een tijdelijk huisverbod is opgelegd in beeld blijven bij het Bijzonder Zorg Team. Vanaf het jaar 2011 schommelde het aantal huisverboden rond de 30, terwijl er de afgelopen vier jaar rond de 15 huisverboden werden opgelegd.

Tabel 1

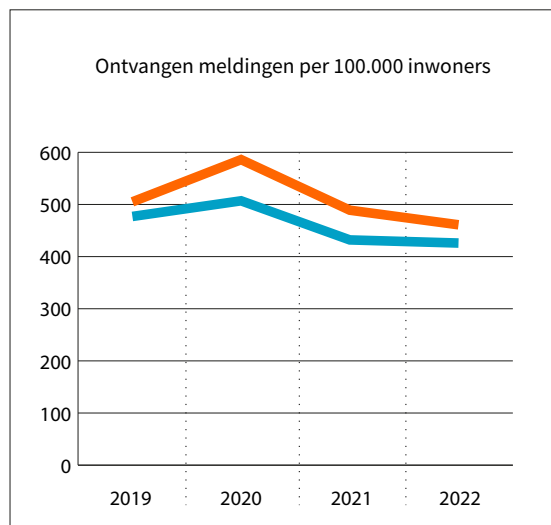
Jaar	Opgelegde THV	Verlengde THV
2019	12	Onbekend
2020	17	Onbekend
2021	17	2
2022	13	2

Bron: Politie

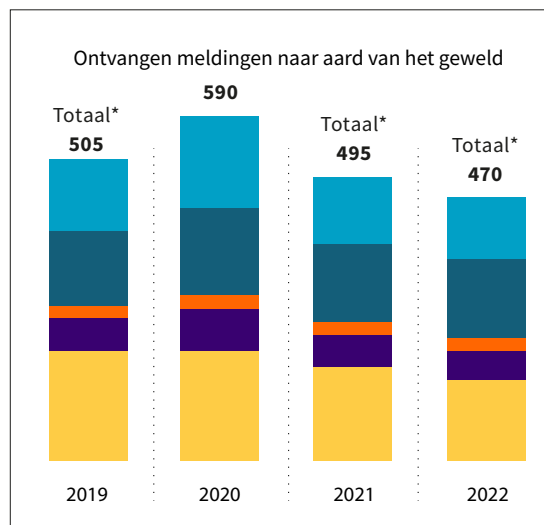
Bron: Gemeente Deventer

6 Bron: CBS – Dashboard Veilig Thuis

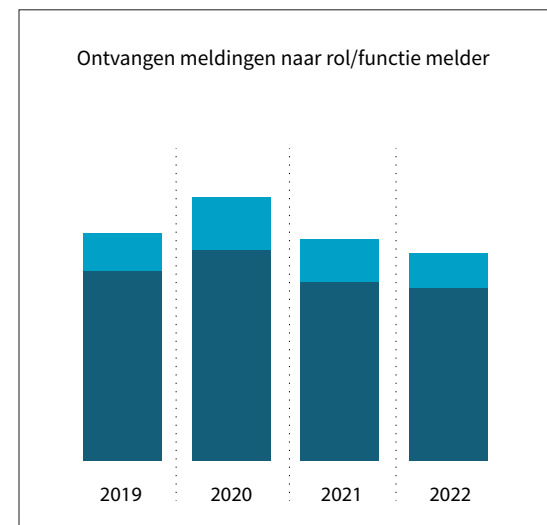
Grafiek 2a

Grafiek 3a

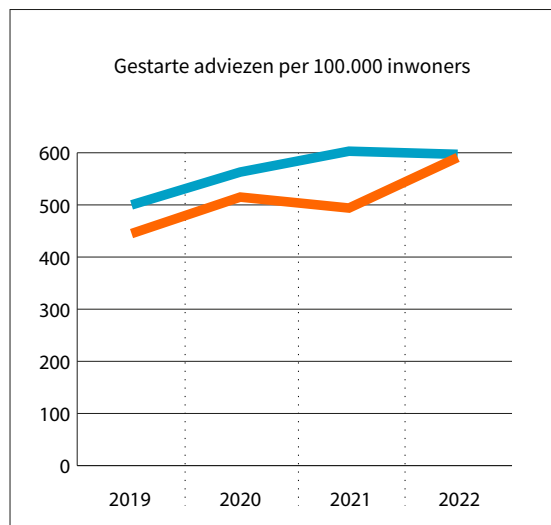

Grafiek 4a

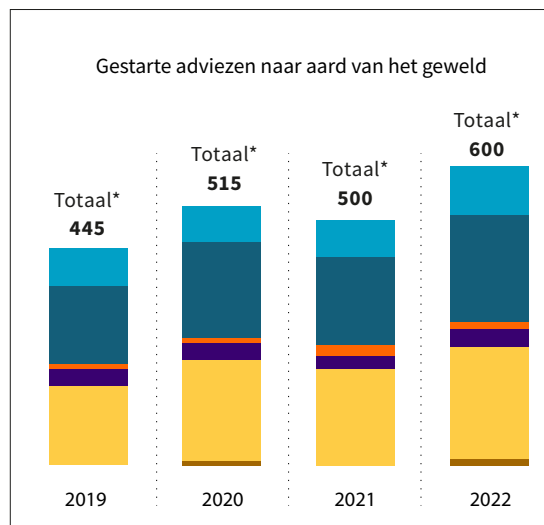

* Omdat bij elk advies of melding sprake kan zijn van meer dan één aard van geweld is de som van de verschillende aardden hoger dan het totaal aantal adviezen of meldingen.

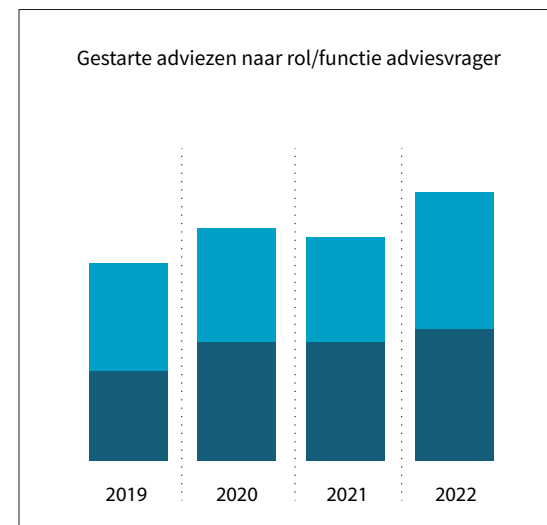
Grafiek 2b

Grafiek 3b

Grafiek 4b

Deventer
IJsselland (Veilig Thuis)

(Ex-)Partnergeweld
Andere problematiek
Geweld tegen ouders
Geen kindermishandeling/huiselijk geweld

Huiselijk geweld overig
Kindermishandeling
Ouderenmishandeling (>65 jaar)
Onbekend

Beroepsmatig totaal
Niet beroepsmatig totaal

Cijfers landelijk seksueel grensoverschrijdend gedrag

Er zijn voor de gemeente Deventer geen cijfers over SGG bekend op lokaal niveau. Wel zijn er verschillende landelijke cijfers over SGG die representatief zijn voor de gehele samenleving, bijvoorbeeld vanuit de Prevalentiemonitor (CBS). Verder wordt er onderzoek gedaan, zoals ‘Seks onder je 25e’⁷.

Dit is een grootschalig en landelijk onderzoek naar seksuele gezondheid onder jongeren vanaf 12 tot 25 jaar, uitgevoerd door Rutgers en Soa Aids Nederland in samenwerking met het RIVM, het CBS en GGD'en. Eén van de onderwerpen die hierin is meegenomen, is seksuele grensoverschrijding (zie grafiek 6). Enkele belangrijke uitkomsten vanuit hun meest recente onderzoek (2023) op dit thema zijn:

Vijf procent van de jongens en 22% van de meiden heeft weleens seksueel geweld meegemaakt (gedwongen seksuele handelingen). In 2017 was dat nog respectievelijk 2% en 12%.

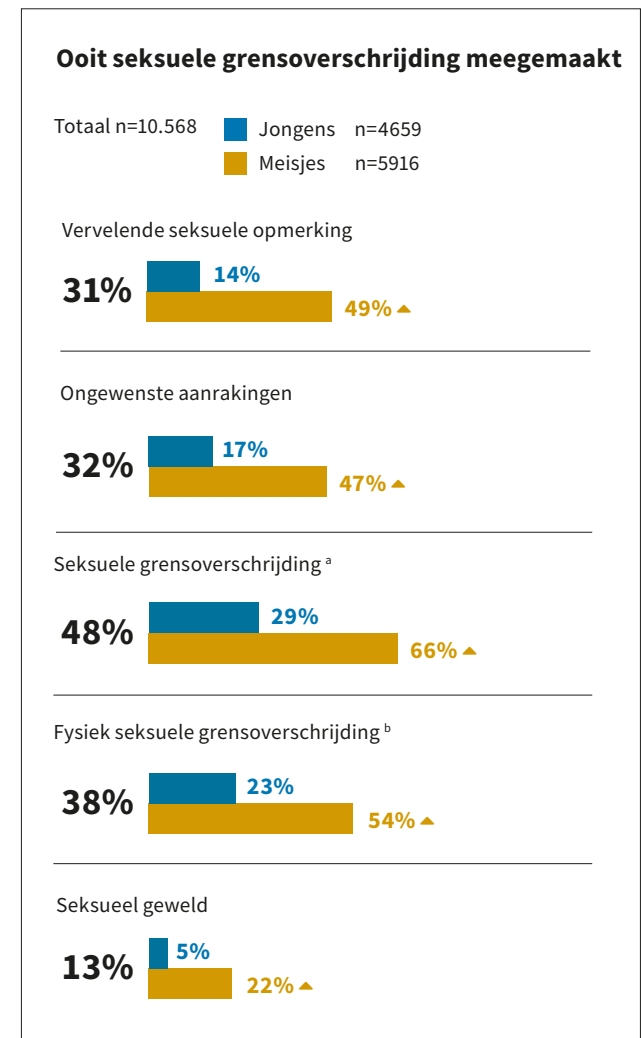
Als zoenen tegen de wil en ongewenste seksuele aanrakingen worden meegerekend, dan heeft 54% procent van de meiden en 22% van de jongens wel eens fysieke seksuele grensoverschrijding meemaakt. In 2017 was dit respectievelijk 48% en 18%

Wanneer ook vervelende seksuele opmerkingen worden meegeteld, dan geeft 66% van de meiden en 29% van de jongens aan dat zij dit hebben meegemaakt en dus een vorm van seksuele overschrijding hebben meegemaakt. Vervelende opmerkingen en ongewenste aanrakingen komen het meest voor.

Opvallend is dat bijna alle jongeren (94%) wel aangeven dat zij zeker weten dat de ander ook seks wil. Het geven van toestemming wordt dus niet altijd goed ingeschat, en wordt ook niet altijd gecheckt. Verder krijgen meiden vaker te maken met alle vormen van seksuele grensoverschrijding dan jongens. Daarnaast spelen andere factoren een rol voor het meemaken van SGG, bijvoorbeeld leeftijd. Bij zowel mannen als vrouwen komt SGG het meest voor in de leeftijdscategorie van 16 tot 24 jaar (zie grafiek 7a).

Deze cijfers laten zien dat SGG nog steeds te veel voorkomt en dat er daarnaast een toename wordt gezien ten opzichte van 2017, wat het belang van aandacht voor dit thema benadrukt.

Grafiek 6

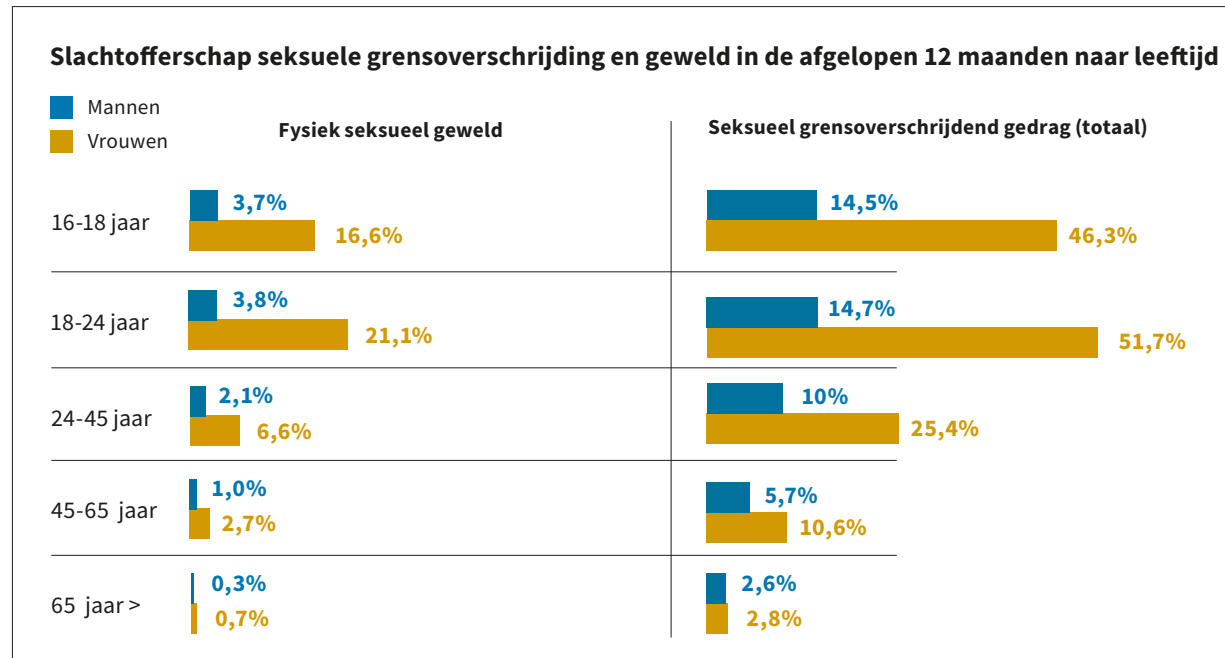
▲ Hoger dan (in de totale groep) jongens of meiden, minstens klein verschil.

^a Alle vormen van seksuele grensoverschrijding, verbaal en fysiek.

^b Gedwongen zijn tot seksuele handelingen en/of zoenen, aanraken, aftrekken of vingeren, orale, vaginale of anale seks tegen de wil.

7 Bron: Seks onder je 25e - Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland anno 2023

Grafiek 7a⁴

Cijfers landelijk seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen en buiten de huiselijke kring

Uit de Prevalentiemonitor blijkt ook dat er een toename van GIA en SGG wordt gezien (tussen 2020 en 2022 en m.u.v. stalking)⁸. Huiselijk geweld kan seksueel van aard zijn, en andersom kan seksueel grensoverschrijdend gedrag in de huiselijke kring plaatsvinden. Seksueel grensoverschrijdend gedrag vindt voor het grootste deel niet in de huiselijke kring plaats. Twaalf procent van de be-

volking van 16 jaar en ouder is slachtoffer geweest van seksueel grensoverschrijdend gedrag buiten de huiselijke kring (2022), ten opzichte van 10 procent in 2020. Het aantal mensen van 16 jaar en ouder dat te maken heeft gehad met SGG binnen de huiselijke kring in 2022 is vergelijkbaar met 2020 (beiden ongeveer 2 procent). De toename van SGG is dus te wijten aan een toename SGG dat buiten de huiselijk kring plaatsvindt.

2.2. Terugblik

De Meerjarenvisie Huiselijk Geweld (2016-2019) was onze vorige gemeentelijke aanpak. In deze aanpak stonden enkele doelstellingen en inhoudelijke thema’s centraal, die betrekking hebben op de doorontwikkeling van de aanpak en verbinding tussen ketenpartners. SGG was geen onderdeel van deze aanpak.

Specifieke doelgroepen

In de meerjarenvisie werd op specifieke doelgroepen ingezet. In de visie 2011-2015 en 2016-2019 gold het uitgangspunt ‘kinderen eerst’. Deze doelstelling blijft onverminderd bestaan. Situaties waar kinderen betrokken zijn, hebben te allen tijde prioriteit. Ook blijven we inzetten op specifieke doelgroepen, zoals ouderen, personen met een verstandelijke beperking of met psychosociale problematiek. Enerzijds door preventie en deskundigheidsbevordering, anderzijds door de ketens zorg, veiligheid en jeugd naadloos op elkaar te laten aansluiten. Dit doel blijft bestaan.

Transitie van de keten

Door een verandering in de keten rondom huiselijk geweld is in 2015 als doel gesteld om de nieuwe keten op een zo kort mogelijke termijn op elkaar te laten inspelen. Concreet betekent dit binnen een week casuïstiek bespreken, crisissituaties dezelfde dag bij Veilig

8 Bron: Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Grensoverschrijdend gedrag (2022)

renmishandeling en de inspiratiedag aanpak huiselijk geweld & kindersmishandeling voor professionals. Ook wordt er deskundigheidsbevordering op het gebied van GIA georganiseerd vanuit regio IJsselland of door moederorganisaties van onze uitvoerende medewerkers.

We constateren dat er is ingezet op deze doelstelling. Tegelijkertijd valt er nog veel te behalen, door hier nadrukkelijker op in te zetten. Bijvoorbeeld bij vrijwilligers/medewerkers van buurthuizen en verenigingen, maar ook afdelingen van de gemeente en organisaties waar sprake is van direct inwonercontact. Denk daarbij aan publiekscontacten, toezicht & handhaving, budget adviesbureau, woningcorporaties, werkgevers en kind- en jongerenwerkers.

Inhoudelijke thema's

Om de doelstellingen te realiseren is de afgelopen jaren met voorrang ingezet op enkele inhoudelijke thema's, namelijk doorontwikkeling van de aanpak, ouderenmishandeling, vechtscheidingen en deskundigheidsbevordering. We concluderen dat er op deze inhoudelijke thema's grote stappen zijn gezet. De werkwijze tussen Veilig Thuis en de lokale teams verloopt naar tevredenheid. De casuïstiek wordt snel en adequaat opgepakt, in samenhang met elkaar.

Thuis melden, alle casussen binnen twee dagen overdragen naar de lokale teams en deze binnen 24 uur in behandeling nemen. We constateren nu dat casuïstiek zo spoedig mogelijk aan de lokale teams wordt overgedragen. Er vindt een wekelijks afstemmingsmoment over de uitvoering tussen Veilig Thuis, het Bijzonder Zorg Team en Team Toegang Jeugd plaats. Ook is er afstemming tussen het management van deze organisaties. Professionals weten de weg naar Veilig Thuis en schalen op indien nodig. We concluderen dat dit doel is behaald.

Bewustwording maatschappelijke partners

In de meerjarenvisie werd ingezet op voorlichting aan maatschappelijke partners die in de tweede lijn (mogelijk) van doen krijgen met huiselijk geweld. Denk aan sportverenigingen, ouderenorganisaties, en mantelzorg. Voor de aanpak van GIA werken we nauw samen met onze ketenpartners, te onderscheiden in de kernpartners voor het behandelen van casuïstiek en ketenpartners met betrokkenheid op het thema GIA (**bijlage2**). Met en voor deze partijen bestonden op structurele en incidentele basis al initiatieven. Voorbeelden hiervan zijn de lokale alliantie oude-

Bij complexe vraagstukken wordt de MDA++-aanpak⁹ en waar nodig gemeentelijk procesregie ingezet. Op het gebied van ouderenmishandeling is een lokale alliantie in het leven geroepen, onder regie van het Bijzonder Zorg Team. Op het gebied van vechtscheidingen is de **Relatiedesk Deventer** opgezet, een samenwerking tussen Team Toegang Jeugd, Toegang Wmo, Voor Elkaar-teams en het Juridisch loket. De aanpak van loverboys vindt een plek in de (regionale) aanpak van mensenhandel.

2.3. Uitkomsten netwerkanalyse

Input betrokkenen GIA

Op het thema GIA wordt nadrukkelijk samengewerkt met Veilig Thuis, als advies- en meldpunt. Naast het werken volgens de meldcode en het inzetten van het instrument tijdelijk huisverbod, organiseren of bieden we hulp in huishoudens waarbij Veilig Thuis heeft geconstateerd dat het acuut of structureel onveilig is. Een huishouden komt bij de gemeente in beeld via de Toegang (vanuit de hulpvrager zelf of middels een doorverwijzing) of na een beoordeling van Veilig Thuis. De samenwerkingsafspraken die

we als gemeente met Veilig Thuis hebben vormen daarvoor de basis.

Regionaal wordt er al veel op de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties ingezet. Zo komen het versterken van de lokale teams en het werken vanuit een integrale, systeemgerichte benadering nadrukkelijk terug in de plannen die voortvloeien uit de startfoto van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Het op orde hebben van de lokale aanpak en expertise is immers een belangrijke voorwaarde voor een sterke regionale netwerksamenwerking op dit thema, van preventie tot en met signaleren, melden, analyseren en inzet van hulp. Dit kwam ook terug in de input die we breed hebben opgehaald bij de gesprekspartners uit de diverse betrokken domeinen en organisaties, zoals het onderwijs, kinderopvang, (jeugd)hulpaanbieders, (jeugd)gezondheidszorg en partners in het voorliggend veld. De focus voor gemeente Deventer lag daarbij niet zozeer op het behandelen van casuïstiek, waar de afgelopen jaren al flinke stappen op zijn gezet en waarin we voornamelijk op uitvoeringsniveau steeds sterkere samenwerking ervaren. Meer kwamen aandachtspunten naar voren op het gebied van preventie, bewustwording

en signaleren en intern (bij de gemeente) eigenaarschap op dit dossier. Over het algemeen gaven partijen met een rol in de aanpak aan de weg naar relevant aanbod (zoals scholing) wel te vinden, maar dat nog niet alle medewerkers voldoende expertise hebben op het gebied van signaleren en/of dat er nog onvoldoende handelingsperspectief wordt ervaren wanneer ze zorgen hebben. Dit ontstaat bijvoorbeeld door de vertrouwensband die ze met betrokkenen hebben vanuit hun rol. In het voorliggend veld is de behoefte aan het actief aanbieden van informatie en handelingsperspectief mede gecreëerd door het voeren van deze gesprekken en lijken alle partijen ervoor open te staan van een dergelijk aanbod gebruik te maken als ze actief worden benaderd.

Input betrokkenen SGG

Op dit moment is er nog geen eenduidige visie en aanpak op dit thema. Uit de gesprekken met verschillende interne en externe betrokkenen blijkt dat iedereen het van belang acht dat er aandacht is voor het voorkomen en terugdringen van SGG.

Er zijn verschillende partijen die een rol kunnen hebben in het signaleren en aanpakken van SGG, zoals

⁹ MDA++ staat voor 'Multidisciplinaire Aanpak'. Deze aanpak voorziet in een bundeling van psychosociale, medische, forensische en justitiële specialisten om kindermishandeling, huiselijk en/of seksueel geweld zo spoedig mogelijk te stoppen. Een team van deskundigen coördineert onderzoek en biedt opvang na acuut, ernstig (seksueel) geweld en/of maakt een gezamenlijke analyse en gefaseerd plan van aanpak met als doel structureel geweld te stoppen.

(jeugd)hulpaanbieders, (jeugd)gezondheidszorg, partners in het voorliggend veld, het onderwijs, sportverenigingen, werkgevers en de horeca (zie **bijlage 3**). Het verschilt per betrokken partij in hoeverre zij te maken hebben met SGG binnen hun werkzaamheden of dienstverlening. Echter wordt aangegeven dat het ook mogelijk is dat dit wel vaker voorkomt, maar dat dit niet altijd wordt gesignaleerd. Bijvoorbeeld omdat het SGG niet als dusdanig herkend wordt, of omdat het niet besproken of aangekaart wordt (bijvoorbeeld door schaamte of taboe).

In zijn algemeenheid wordt steeds vaker grensoverschrijdend gedrag gezien, waar op dat moment naar gehandeld wordt en waar soms ook preventief op wordt ingezet. Wanneer het specifiek om seksueel grensoverschrijdend gedrag gaat, dan wordt er met name online SGG onder jongeren in toenemende mate gezien. Een voorbeeld hiervan is het delen en verspreiden van seksueel getinte foto's of berichten zonder toestemming, ook wel 'shame sexting' genoemd. Voor betrokkenen zoals ouders en school is deze vorm van SGG lastig om te signaleren, voorkomen en op te acteren omdat hier minder zicht op is. Daarnaast hebben zij niet altijd kennis over wat zich online allemaal afspeelt en op welke manier jongeren met elkaar communiceren. De gevolgen

voor een jongere kunnen groot zijn. Er is dan ook behoefte aan meer informatie en handelingsperspectief om het verspreiden of delen van seksueel getinte berichten of foto's of video's zoveel mogelijk te voorkomen en hier op een juiste wijze mee om te gaan wanneer zich dit toch voordoet. Het Centrum Seksueel Geweld (CSG) en de GGD zijn belangrijke partners in de aanpak van SGG. Slachtoffers van een nare seksuele ervaring – online of offline – kunnen de hulp krijgen die ze nodig hebben bij het CSG. Bekendheid van- en samenwerking tussen verschillende betrokken partijen is van belang, zowel in de preventie als bij het bieden van ondersteuning en hulp na een incident.

Preventie aanpak gericht op jongeren

Bij een preventieve aanpak zijn jongeren een belangrijke doelgroep. Wanneer op jonge leeftijd al aandacht wordt besteed aan het aangeven en respecteren van grenzen, een respectvolle omgang en seksuele vorming, kan later in veel gevallen seksueel grensoverschrijdend gedrag voorkomen worden. Op verschillende scholen in Deventer wordt er al ingezet op een preventieve aanpak van SGG, bijvoorbeeld door het bieden van voorlichting of trainingen vanuit de GGD, of door het meedoen aan 'De Week van de Lentekriebels' (primair onderwijs) of 'De week van de Liefde' (voortgezet onderwijs).

Dit is echter niet overal structureel vormgegeven en verschilt per school en onderwijstype.

Ouderbetrokkenheid wordt genoemd als één van onderdelen die van belang is bij een preventieve aanpak, met name in het primair- en voortgezet onderwijs. Het blijkt soms lastig om ouders te betrekken bij dit thema (bijvoorbeeld door geloofsovertuiging of door schaamte/taboe) en dit wordt ook nog niet altijd actief gedaan, of pas op het moment dat er een voorval heeft plaatsgevonden. De rol en verantwoordelijkheid van ouders om SGG mee te nemen als onderdeel van hun opvoeding wordt wel degelijk van belang geacht en het bieden van ouderbijeenkomsten vanuit het onderwijs kan een laagdrempelige manier zijn om dit te bewerkstelligen.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Op dit thema hebben alle betrokkenen een verantwoordelijkheid in het voorkomen en terugdringen van SGG. De gemeente kan daarin een coördinerende rol op zich nemen om samen met de betrokken organisaties te werken aan de veiligheid van haar inwoners en daarmee ook het voorkomen en tegengaan van seksuele grensoverschrijding.

Informerend, samenbrengen en het bieden van handlingsperspectief zijn taken die hierbij passen. Een eerste stap hierin is om dit thema onder de aandacht te brengen, bewustwording te creëren en de dialoog op gang te brengen. Dit kan bijvoorbeeld door het uitvoeren van publiekscampagnes en door gebruik te maken van bestaande communicatiekanalen met inwoners en de verschillende betrokken partijen. Expertisecentrum Rutgers benadrukt dat een positieve benadering met een focus op het gewenste gedrag daarbij het meest effectief is. Vanuit verschillende organisaties en partijen zijn er al goede initiatieven opgestart, zoals het invoeren van het codewoord 'Angelshot', waarmee je in de horeca bij het barpersoneel kan aangeven dat je je onveilig voelt. Om dit soort initiatieven goed te implementeren en borgen, zou dit meer aandacht moeten krijgen. De KHN Deventer geeft aan dat een publiekscampagne hierbij kan helpen.

***Aanpak SGG op de werkvloer:
hoe doet de gemeente Deventer dit zelf?***

De gemeente heeft in het voorkomen en terugdringen van SGG als werkgever ook een eigen verantwoordelijkheid naar haar werknemers. Dit doen we bijvoorbeeld door het uitvoeren van verschillende onderzoeken naar de ervaren psychosociale veiligheid en het trainen van managers. Ook zijn er twee interne vertrouwenspersonen 'ongewenste omgangsvormen' die een directe lijn hebben met de gemeentesecretaris en er zijn externe vertrouwenspersonen beschikbaar. Middels een 'wegwijzer' wordt een overzicht gegeven van de verschillende partijen waar je als werknemer terecht kan wanneer je problemen of onveiligheid ervaart.

3

Ambitie

De ongrijpbaarheid van signalen, dynamiek op het gebied van pleger- en slachtofferschap en het samenspel tussen zorg- en veiligheidsvraagstukken maken de aanpak van GIA en SGG een complex geheel. Dat vraagt om een integrale en brede aanpak van preventie tot en met nazorg, op alle niveaus.

Op diverse onderwerpen die raken aan of overlappen met de aanpak van GIA zijn al plannen beschikbaar of in ontwikkeling. De plannen en de daaruit voortvloeiende praktijk laten zien dat er al veel gebeurt in de aanpak van deze problematiek, maar dat er ook aanleiding is tot het versterken van de aanpak om de veiligheid in onze huishoudens te vergroten. Ook voor SGG zijn er andere onderwerpen die raakvlakken hebben met dit thema en deze problematiek wordt op verschillende plekken, en steeds vaker, gesignaleerd. Een overstijgende visie en aanpak SGG vanuit de gemeente ontbrak tot op heden. Door beide thema's op te nemen in één integraal plan, wordt focus en samenhang aangebracht in de aanpak. De input vanuit de betrokken partijen, de afstemming met

bestuurders en de ontwikkelingen die op regionaal en lokaal gebied gaande zijn, hebben geleid tot onze ambities en doelen. De gemeente Deventer sluit aan bij de regionale missie en visie.

3.1. Missie

Wij willen seksueel grensoverschrijdend gedrag en geweld in afhankelijkheidsrelaties voorkomen en terugdringen, schade ervan beperken, recidive voorkomen en zo de cirkel van geweld en de overdracht van generatie op generatie doorbreken.

3.2. Visie

Een effectieve aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag en geweld in afhankelijkheidsrelaties kan alleen plaatsvinden door een gemeenschappelijke inspanning van inwoners, professionals werken daarvoor over grenzen van de verschillende

domeinen samen, zoals de woon- en leefomgeving en het zorg- en veiligheidsdomein. Een goede samenwerking staat centraal. Wij voelen een gezamenlijke verantwoordelijkheid rondom gezinnen en huishoudens. Bij de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel geweld staat veiligheid voorop. Wij hanteren daarbij de visie 'gefaseerde ketenzorg'.¹⁰ Voor het voorkomen van seksueel grensoverschrijdend gedrag ligt de focus op een preventieve aanpak en bewustwording. Professionals worden voortdurend geschoold in deze aanpak en deze aanpak wordt structureel geborgd.

¹⁰ Binnen de visie gefaseerde ketenzorg werken we eerst aan directe veiligheid, waarna er risicogestuurde zorg voor stabiele veiligheid wordt ingezet. Hiermee creëren we veiligheid op de lange termijn en voorkomen we herhaling. Daarna is er ruimte voor ondersteuning of behandeling voor herstel.

3.3. Ambities

Onze opgave is om seksueel grensoverschrijdend gedrag en geweld in afhankelijkheidsrelaties te stoppen, terug te dringen en de schade ervan te beperken en zo de cirkel van geweld, de overdracht van generatie op generatie te doorbreken. De belangrijkste ambities die we in Deventer nastreven zijn:

1. Intergenerationele overdracht van GIA en SGG wordt voorkomen.
2. Betrokkenen (vanuit slachtoffer-, pleger- en omstandersperspectief) weten wat zij kunnen doen en voelen zich daadwerkelijk geholpen wanneer ze aan de bel trekken.
3. We hebben een zo preventief mogelijke aanpak.
4. Het taboe is eraf; het thema is bespreekbaar en de drempel om advies of hulp te vragen is verlaagd.

Onze ambitie is om geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag eerder en beter in beeld te hebben en ervoor zorgen dat iedereen weet wat te doen bij (een vermoeden van) GIA en SGG. Dat betekent dat mensen bij een vermoeden over gaan tot actie. Wanneer we eerder in actie komen bij vermoedens van geweld in afhankelijkheidsrelaties kunnen we de duur van het geweld verkorten en erger voorkomen.

3.4. Doelen

Met dit plan werken we aan duurzame oplossingen voor bestaande knelpunten. We willen dat voor slachtoffers altijd de veiligheid duurzaam geborgd is, dat er passende hulp is en dat er ook voor plegers een passend aanbod is. Dit moet ertoe leiden dat het welbevinden van de gezinnen, inwoners of direct betrokkenen omhooggaat. Ook sluiten we aan bij de landelijke en regionale ambities voor de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties en geven hieraan uitvoering door middel van lokale daadkracht. Waar mogelijk wordt een gezamenlijke en preventieve aanpak uitgevoerd voor GIA en SGG. Door de uitvoering van landelijke, regionale en gemeentelijke acties komt er meer samenhang in de aanpak en wordt de samenwerking van organisaties op lokaal en regionaal niveau versterkt. De belangrijkste bijbehorende doelen die we in Deventer nastreven zijn:

Er is **handelingsperspectief voor iedereen**, van inwoner tot en met professional; iedereen weet op welke signalen je kunt letten, waar je terecht kunt met zorgen, wat het belang hiervan is en wat je kunt verwachten van bijvoorbeeld Veilig Thuis, de GGD en het Centrum Seksueel Geweld. Iedereen weet hoe hij/zij het verschil kan maken.

Er is een **effectieve samenwerking** binnen gemeente Deventer en tussen de gemeente en haar netwerkpartners; niemand hoeft lang te zoeken waar een vraag thuishoort, er is terugkoppeling na doorverwijzing en alle relevante stakeholders worden betrokken bij de aanpak van GIA en SGG.

Op het gebied van GIA en SGG is **deskundigheidsbevordering breed en structureel geborgd**; er is ruimte (tijd, budget) voor en duidelijkheid over het benodigde en beschikbare aanbod op het gebied van preventie en signaleren, de Meldcode en specifieke methodieken of vormen van GIA en SGG.

Er is **helderheid over de rol- en taakverdeling** binnen de aanpak GIA en SGG;

- Er is sprake van eigenaarschap bij en een sterke relatie tussen uitvoering, beleid en bestuur in de driehoek van Openbare Orde & Veiligheid, Jeugd & Onderwijs en Meedoen. Iedereen daarbinnen voelt zich betrokken bij wat er speelt en waar deze aanpak over gaat.

- Stakeholders kennen elkaar, weten elkaar te vinden binnen en tussen de organisaties en hebben korte lijnen. Het voorliggend veld is hierin goed gepositioneerd en geëquipeerd.
- Er is een duidelijke opdracht aan alle betrokken partijen geformuleerd vanuit visie > beleid > uitvoering en daarop is sturing georganiseerd.

Er is **bewustwording en communicatie** op het gebied van GIA en SGG en de aanpak ervan. Er wordt structureel maatschappelijk dialoog georganiseerd over gewenst en ongewenst sociaal en seksueel gedrag om te komen tot een cultuurverandering.

Er is een **passend hulpaanbod** voor slachtoffers en daders van SGG. Slachtoffers en daders weten waar zij terecht kunnen wanneer zij hulp nodig hebben.

Er is door **monitoring** in kaart gebracht wat de omvang van SGG en GIA binnen de gemeente Deventer is in welke mate, hoedanigheid en op welke plekken deze problematiek zich voordoet zodat de uitvoering van de aanpak zo effectief mogelijk kan worden ingezet.

4 Activiteiten

Op basis van de analyse, ambities en behoefte van de diverse partijen zijn we gekomen tot de activiteiten waarmee we deze doelen en ambities gaan nastreven.

Deze ambities zijn met name gericht op de samenwerking tussen gemeente, ketenpartners en maatschappelijke partners. Ook zijn de activiteiten gericht op structurele preventie, bewustwording en het bieden van handelingsperspectief. Om de aanpak in Deventer te versterken en onze ambities en doelen na te kunnen streven, zetten we in op de volgende activiteiten:

Klik op het activiteitenoverzicht

Activiteiten

Actie	Door wie	Voor wie	Draagt bij aan welk doel
Contentkalender per jaar maken, waarin o.a. aandacht is voor hoe eenieder het verschil kan maken, de kracht van het eigen netwerk, signaleren, de rol van belangrijke netwerkpartners, hulpaanbod, evenementen en campagnes op specifieke thema's (zoals kindermishandeling, seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld, intieme terreur, eergeerelateerd geweld, veilig seksueel, dierenmishandeling, ouderenmishandeling, mensenhandel etc.).	Proces: communicatieadviseur (Gemeente Deventer) Inhoud: adviseur GIA & SGG (Gemeente Deventer) en eventueel een ervaringsdeskundige	Iedereen	a. Handelingsperspectief e. Bewustwording en communicatie
Netwerkbijeenkomsten en 'kijkjes in de keuken' organiseren bij verschillende organisaties om elkaar beter te kennen/vinden.	Kartrekker uitvoeringsplan	Professionals (bestuur, beleid, uitvoering) van Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, Gecertificeerde Instellingen, Centrum Seksueel Geweld, Kadera, toegangsteams, (jeugd)zorgaanbieders, GGD, politie, onderwijs etc.	b. Effectieve samenwerking d. Helderheid over rol- en taakverdeling
Overzicht maken en delen van contactpersonen/ aandachtsfunctionarissen/ betrokken functionarissen vanuit de AVE-methodiek per netwerkpartner. Onderzoeken welke rol de aandachtsfunctionarissen en vertrouwenspersonen daarnaast kunnen spelen in de aanpak SGG.	Kartrekker uitvoeringsplan	Professionals (beleid en uitvoering)	b. Effectieve samenwerking
Trainingen/themabijeenkomsten organiseren voor alle partijen die een (mogelijke, signalerende) rol hebben in de aanpak van GIA en SGG.	Kartrekker uitvoeringsplan	Vrijwilligers/medewerkers van buurthuizen, (sport)verenigingen, de horeca, het onderwijs, werkgevers, afdelingen van de gemeente waar sprake is van direct inwonercontact (Toegang Sociaal Domein, Publiekcontacten, Toezicht & Handhaving, BAD), woningcorporaties, werkgevers, kind- en jongerenwerk, etc.	a. Handelingsperspectief e. Bewustwording en communicatie
Structurele, verdiepende deskundigheidsbevordering organiseren voor partijen die een prominente rol hebben in de aanpak van GIA en SGG, op thema's als: • signaleren, advies vragen en melden • werken volgens de visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid / TOP3 methodiek / Signs of safety / het vlaggensysteem • specifieke vormen van geweld/ gedrag • seksueel misbruik (incl. seksuele uitbuiting, sexting, etc.) • seksueel grensoverschrijdend gedrag • ouderenmishandeling (financieel misbruik/ontspoorde mantelzorg) • eergeerelateerd geweld (incl. genitale verminking, gedwongen achterlating/huwelijk, etc.) • plegerperspectief/-aanbod	Kartrekker uitvoeringsplan (in afstemming met vertegenwoordiger regio IJsselland)	Partijen die verplicht werken met de meldcode	c. Deskundigheidsbevordering
Duidelijke opdracht formuleren, op basis van de gestelde doelen en gekoppelde activiteiten uit de aanpak, aan alle uitvoerende partijen vanuit de gemeente visie > beleid.	Adviseurs/contractmanagers vanuit programma's Meedoen en Jeugd & Onderwijs	Team Toegang Jeugd, Toegang Wmo, Bijzonder Zorg Team, Voor Elkaar Teams, Lokale alliantie ouderenmishandeling, Relatedesk, Toezicht & handhaving	d. Helderheid over rol- en taakverdeling
Ervaringsdeskundigen GIA en SGG inzetten op diverse niveaus en in diverse rollen, als aanvullende expertise en verbinding tussen de leef- en systeemwereld.		(Direct)betrokkenen en slachtoffers van GIA en SGG	c. Deskundigheidsbevordering e. Bewustwording en communicatie
Verder verkennen van mogelijkheden voor preventie inzet tijdelijk huisverbod met de betrokkenen: • Hoe kunnen we het tijdelijk huisverbod effectiever (i.p.v. 'preventiever') inzetten? • Wat verstaan we onder 'preventief'? Voorkomen van escalatie of voorkomen van erger/ herhaling? • Risicotaxaformulier is onvoldoende ingericht op preventieve inzet. • Wat vraagt dit van de lokale partners, zoals onze lokale teams? Voor Veilig Thuis zal er geen verschil in werkwijze zijn. • Door het tijdelijk huisverbod nog meer aan de voorkant in te zetten is er een kans op meer bezwaar. • Bij preventie inzet is de politie niet altijd ter plaatse of al betrokken. Welke mandatering is dan passend voor de te beoordeling?	Kartrekker uitvoeringsplan (in afstemming met vertegenwoordiger regio IJsselland)	Gemeente (burgemeester, inhoudelijk adviseur, jurist en afvaardiging Bijzonder Zorg Team), Politie (Hulpofficier van Justitie) Veilig Thuis (beleidsadviseur)	-

5

Randvoorwaarden

Voor het uitvoeren van de activiteiten, om de ambitie en doelen na te streven, zijn de volgende randvoorwaarden benoemd.

5.1. Eigenaarschap

Bestuur

Vanuit de ambitie om meer preventief te werk te gaan, is voor het sociaal domein een prominente rol weggelegd. Vooral wanneer er sprake is van (dreigende) onveiligheid en procesregie noodzakelijk is, wordt het van essentieel belang om samen op te trekken met het veiligheidsdomein. Voor sterke regie op de aanpak is een duidelijke bestuurlijk katrekker nodig. Bestuurlijk wordt de aanpak belegd bij de burgemeester en één wethouder namens het sociaal domein. Overige bestuurders worden indien relevant bij de ontwikkelingen in de aanpak betrokken (van besluitvorming tot uitvoering).

Beleid

De aanpak voor deze kwetsbare doelgroep vraagt om continue aandacht en doorontwikkeling. Het is daarom van belang voldoende beleidscapaciteit bin-

nen gemeente Deventer te reserveren om dit kwalitatief goed uit te voeren. In de huidige taakverdeling is hier niet voldoende sprake van en dus is er behoefte aan een heroverweging van dit takenpakket. Er wordt een kopgroep Zorg & Veiligheid ingericht (bestaande uit de programma's Veiligheid, Jeugd & Onderwijs en Meedoen) die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de aanpak. Aanvullend wordt er een beleidsmedewerker aangesteld die zich focust op de uitvoering van de aanpak van zowel GIA als SGG in de volle breedte, en die hierin een verbindende schakel en de ambtelijk kartrekker is. Bij specifieke onderdelen van de aanpak (bijvoorbeeld het tijdelijk huisverbod, ouderen mishandeling of seksueel geweld) is het van belang nauwe samenwerking op te zoeken met de bijbehorende adviseurs die zich met aanverwante thema's bezighouden.

Uitvoering

Binnen Team Toegang Jeugd werkt iedere professional volgens de 'Visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid' in huishoudens waarin (vermoedelijk) sprake is van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Binnen het Bijzonder Zorg Team is de expertise op dit thema duidelijk belegd en hier wordt specifieke ca-

paciteit op ingezet. Het wekelijkse uitvoeringsoverleg tussen Team Toegang Jeugd, het Bijzonder Zorg Team en Veilig Thuis, bevordert de samenwerking tussen de organisaties en het zicht op de huishoudens die het betreft. Daarnaast is er betrokkenheid en bereidheid vanuit de gehele Toegang Sociaal Domein en de externe (uitvoerende) partners nodig voor een gezamenlijke aanpak SGG.

5.2. Vervolg en monitoring

Gedurende het proces om tot dit plan van aanpak te komen, is in de uitvoering uiteraard doorgevoerd volgens de huidige werkwijze en hebben op beleids- en bestuursniveau (door)ontwikkelingen plaatsgevonden. Ook hebben de vele gesprekken met de betrokkenen op deze thema's al geleid tot meer bewustwording en konden sommige acties direct in gang worden gezet, zoals het versterken van onderlinge samenwerkingen, het verwerken van actiepunten op dit thema in aanpalende plannen en het opstarten van een communicatiestrategie.

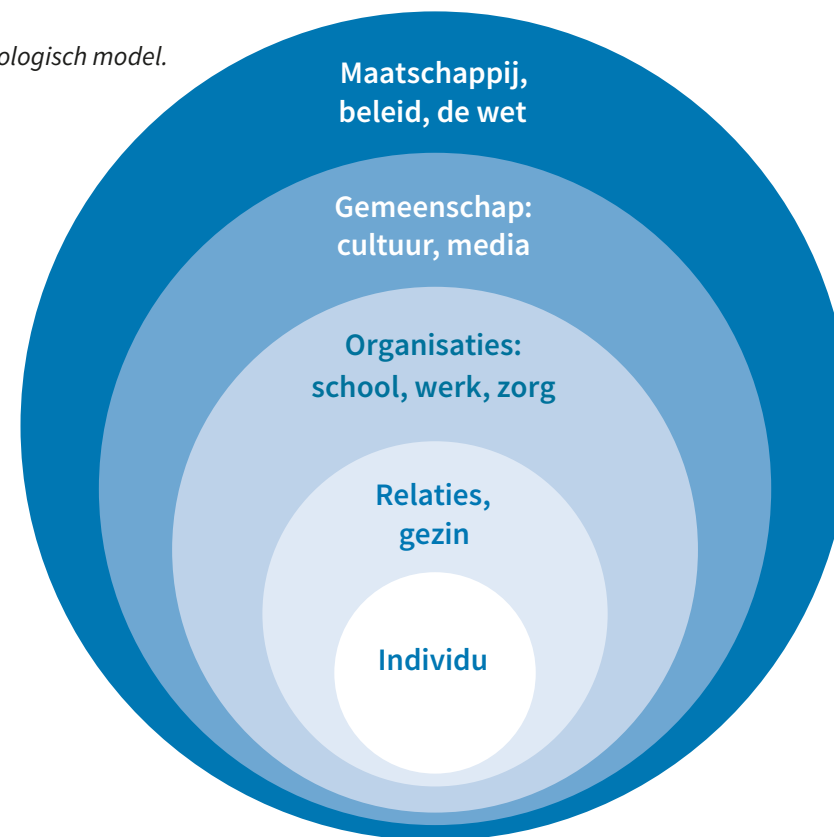
Echter, om echt stappen te kunnen zetten is het van belang direct en duurzaam vervolg te geven aan dit plan van aanpak. Daarom zal op basis van dit plan van aanpak in 2024 een meerjarig uitvoeringsplan worden opgesteld. Hiervoor is een kartrekker nodig die op basis van afstemming met alle betrokkenen concrete afspraken maakt, activiteiten organiseert en de uitvoering ervan bewaakt. De partners die betrokken zijn bij het opstellen van de huidige aanpak dienen opnieuw benaderd te worden voor het opstellen van het uitvoeringsplan zodat er voldoende input en draagvlak is voor de uitvoering van de aanpak. Het is aan te bevelen om het uitvoeringsplan trapsgewijs uit te voeren, waarbij er telkens nadruk wordt gelegd op één thema of doelgroep binnen GIA en SGG. Door deze focus aan te brengen kan er voor een periode intensief en op verschillende maatschappelijke terreinen worden ingezet om een zo effectief mogelijke aanpak te bewerkstelligen, zie ook het socio-ecologisch model (figuur 9)¹¹. Daarnaast werkt deze specifieke aanpak vaak door naar andere gebieden van GIA en SGG.

Voor een gerichte en doelmatige aanpak is monitoring van belang. Er wordt daarom geadviseerd om monitoring uit te voeren op zowel GIA als SGG

om als eerste een beeld te krijgen van de lokale cijfers GIA en SGG. Tijdens het opstellen van het uitvoeringsplan wordt onderzocht op welke manier hier het beste vorm aan kan worden gegeven. Door structureel te monitoren kunnen trends ontdekt

worden en kan de uitvoering van de aanpak hierop worden aangepast. Daarbij geeft monitoring de mogelijkheid om door middel van cijfers intern het gesprek met elkaar aan te gaan.

Figuur 9: Socio-ecologisch model.

11 Bronfenbrenner, U. (1994). *Ecological Models of Human Development*. *International Encyclopedia of Education*, 3(2), 1643-1647

5.3. Investering

Een deel van de activiteiten uit bovenstaand activiteitenoverzicht zijn op te vangen binnen de bestaande capaciteit, omdat ze een aanscherping of kleine aanpassing van de werkwijze zijn. Om er meer en beter te kunnen zijn voor onze inwoners op het gebied van GIA, is een structurele uitbreiding van de middelen en capaciteit nodig. Een belangrijk onderdeel hiervan is de aanstelling van een beleidsmedewerker GIA en SGG, die ook het uitvoeringsplan zal opstellen en tijdens de uitvoering een kartrekkersrol op zich neemt. De inschatting van de benodigde extra jaarlijkse investering ten opzichte van de huidige capaciteit is als volgt:

Rol of activiteit	Uren	Bedrag
Beleidsmedewerker GIA en SGG (incl. opstellen uitvoeringsplan en kartrekkersrol uitvoeringsplan)	16 uur per week	+/- €60.000
Uitvoering communicatie en campagne	48 (excl. overleggen)	€3.000
Activiteiten uitvoeringsplan	n.v.t.	€30.000
Opzetten en uitvoeren monitoring	n.v.t.	€5.000

Er is een jaarlijks uitvoeringsbudget van €30.000,- nodig voor het faciliteren van de activiteiten die nog worden geconcretiseerd in het uitvoeringsplan. Dit zijn onder andere de inzet van ervaringsdeskundigen, verdiepende training voor uitvoerend professionals en preventieaanbod/training voor het onderwijs. Het preventief aanbod voor het onderwijs kan gezamenlijk worden opgepakt met het project 'Veilig In en Om School (VIOS)'. Het jaarlijkse uitvoeringsbudget is exclusief een eventuele eigen publiekscampagne, hiervoor wordt eerst verkend op welke bestaande campagnes aangehaakt kan worden. Wanneer alsnog besloten wordt om een eigen publiekscampagne op te zetten, dan zal dit aanvullende kosten met zich meebrengen. Binnen het budget is ruimte om naar behoefte extra inzet te plegen of activiteiten uit te breiden (bijvoorbeeld voor andere doelgroepen). Hierbij is het regionale aanbod aan deskundigheidsbevordering, dat wordt gefinancierd vanuit regionale middelen, niet meegenomen. Het betreft extra activiteiten die we voor de gemeente Deventer willen organiseren, om de kwaliteit van onze eigen medewerkers te borgen. Op regionaal niveau wordt momenteel al gewerkt aan een structureler aanbod, waarvan ook onze eigen professionals gebruik kunnen maken. Dit vraagt wel een tijdsinvestering van de professionals.

Bijlagen

Bijlage 1: Wet- en regelgeving

Wet verplichte meldcode

Sinds 1 juli 2013 zijn professionals verplicht de meldcode huiselijk geweld te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring. Het doel van de meldcode is professionals te helpen eerder en beter te handelen als zij vermoeden dat een gezinslid thuis mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt wordt. Het protocol bestaat uit vijf stappen die een professional door een afwegingskader begeleiden op basis waarvan wordt besloten al dan niet een melding te doen bij Veilig Thuis. De meldcode geldt voor betaalde professionals die werkzaam zijn in de sectoren gezondheidszorg, jeugdhulp, onderwijs, justitie, maatschappelijke ondersteuning en kinderopvang.

Werkgevers in deze sectoren moeten de meldcode vaststellen en implementeren (waaronder het bevorderen van het gebruik ervan en het op peil houden van de kennis hieromtrent onder hun werknemers). De gemeente houdt toezicht op het vaststellen en implementeren hiervan door werkgevers in de sectoren maatschappelijke ondersteuning en kinderopvang, door dit op te nemen in overeenkomsten en mee te nemen in de inspecties van de GGD. In het regionale inkoopdocument specialistische

jeugdhulp is ook opgenomen dat de aanbieders zorgdragen voor het ter beschikking hebben van een protocol waarin de meldcode is verwerkt. De wijze van controle en handhaving gaat nog bepaald worden in het met gemeenten en aanbieders op te stellen beheersplan. Vanuit het programma Kansrijke Start wordt ook aandacht besteed aan het volgen van de ontwikkelde zorgpaden (waar de meldcode deel van uitmaakt) door kraamhulp en verloskundigen.

Vrijwillige krachten in deze sectoren of doelgroepen die wel een belangrijke signalerende rol hebben (zoals verenigingen, buurthuizen en werkgevers) hebben in principe geen verplichting zich aan deze meldcode te houden. Echter kan iedereen het verschil maken in (mogelijke) situaties van GIA en kan het dus heel helpend zijn om de meldcode bij hen wel onder de aandacht te brengen en hen te motiveren om signalen te herkennen, serieus te nemen en te delen. Ook bij dergelijke partijen is het daarom van meerwaarde een aandachtsfunctionaris in de organisatie aan te wijzen en op te leiden om het thema op de agenda te houden en een aanspreekpunt te hebben om mee te sparren bij zorgen.

Wet tijdelijk huisverbod

Deze wet geeft de burgemeester de bevoegdheid om een meerderjarig persoon van wie een ernstige dreiging van GIA uitgaat, de toegang tot zijn/haar woning te ontzeggen. Het tijdelijk huisverbod kan worden opgelegd voor 10 dagen en verlengd worden tot maximaal 28 dagen. Tijdens deze periode mag de betreffende persoon geen contact opnemen met de overige bewoners van het huis. De periode dient te worden benut om hulpverlening op gang te brengen. Op basis van een risicotaxatie door de politie wordt besloten of een tijdelijk huisverbod wordt opgelegd. In Deventer is het opleggen ervan gemandateerd aan Hulpofficier van Justitie. In de 10 dagen waarin het verbod van kracht is, wordt een multidisciplinair overleg georganiseerd, waarbij in ieder geval een afvaardiging van Veilig Thuis en het Bijzonder Zorg Team aanwezig is. Bij een verlenging van het huisverbod blijft Veilig Thuis betrokken. Bij het aflopen of intrekken ervan neemt het Bijzonder Zorg Team het over. Het intrekken of verlengen is een bevoegdheid van de burgemeester.

Wet- en regelgeving seksuele intimidatie

Seksuele intimidatie wordt omschreven als 'iedere vorm van toenadering of seksueel gedrag dat door het slachtoffer als ongewenst wordt ervaren'. Dit is een ruime definitie en wat door de één niet als

ongewenst wordt gezien, kan voor een ander wel ongewenst zijn. Op dit moment is seksuele intimidatie alleen strafbaar wanneer er ook sprake is van ontucht. Wanneer er sprake is van ontucht, heeft de zedenpolitie een belangrijke rol in de handhaving. De gemeente kan een rol spelen in het voorkomen van seksuele intimidatie door het creëren van bewustwording en een preventieve aanpak.

Seksuele intimidatie is wel opgenomen in de Arbo-wet, bij ‘psychosociale arbeidsbelasting’. Deze stelt werkgevers verplicht om beleid te voeren dat gericht is om seksuele intimidatie voor hun werknemers te voorkomen of te beperken. Zij zijn verplicht om een risico-inventarisatie uit te voeren en een plan van aanpak op te stellen met daarin die maatregelen die zij treffen om deze vorm van psychosociale

arbeidsbelasting tegen te gaan. Het personeel moet geïnformeerd worden over deze risico’s en maatregelen. In het Burgerlijk Wetboek is daarnaast een algemeen verbod op seksuele intimidatie opgenomen. Daaronder wordt verstaan “enige vorm van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd”.

Wetsvoorstel seksuele misdrijven

Seksueel geweld en seksueel misbruik is strafbaar, dit wordt een zedendelict genoemd. Er is een wetsvoorstel gemaakt om duidelijker te maken welk SGG strafbaar is en om meer SGG strafbaar te maken.

Bovenop wat nu al strafbaar is, stelt de nieuwe wet ook strafbaar:

- De verruiming van de definitie van seksuele misdrijven, aanranding en verkrachting. Het wordt strafbaar om seks met iemand te hebben als je weet of moest vermoeden dat die ander geen seks wilde. Ook als geen sprake is van dwang. Seksueel contact moet berusten op wederzijds goedvinden.
- Seksuele intimidatie in het openbaar of- en online.
- Seksueel benaderen van kinderen onder de 16, bijvoorbeeld door het sturen van berichtjes (sexting).

Slachtoffers kunnen hierdoor in meer gevallen aangifte doen dan nu. Soms is niet te bewijzen dat iemand gedwongen is tot seks, met de invoering van deze wet worden zij beter beschermd. Daarnaast wordt de maximumstraf voor sommige delicten verhoogd, onder meer voor aanranding en verkrachting van kinderen. De Eerste Kamer stemde op 19 maart 2024 in met de Wet seksuele misdrijven en de wet gaat in op 1 juli 2024. Ook hierin heeft de politie een belangrijke rol in de handhaving van de wet.

Bijlage 2: Betrokkenen GIA

De betrokkenen zijn te onderscheiden in de kernpartners in het behandelen van casuïstiek en ketenpartners met betrokkenheid op het thema GIA.

Kernpartners in het behandelen van casuïstiek zijn:
Team Toegang Jeugd (voor casuïstiek waarin jeugdigen zijn betrokken)
<ul style="list-style-type: none"> Binnen het Team Toegang Jeugd is de expertise op het thema GIA niet persoonsafhankelijk; iedereen moet ermee kunnen werken en werkt volgens de 'Visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid' Het Team Toegang Jeugd werkt al vanuit de principes van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, waaronder (1) eerst werken aan veiligheid, dan aan risico gestuurde zorg en vervolgens herstelgericht, (2) expertise er vroeg bij halen, bijvoorbeeld van de Raad voor de Kinderbescherming, om interventie in het gedwongen kader te voorkomen en (3) een systemische benadering van casuïstiek.
Bijzonder Zorg Team, waarbinnen specifiek het team Huiselijk Geweld (voor casuïstiek die op volwassenen is gericht)
Veilig Thuis IJsselland
Raad voor de Kinderbescherming
Gecertificeerde Instellingen
Kadera
Procesregisseur Zorg & Veiligheid

De ketenpartners met betrokkenheid op het thema GIA zijn:
Justitie- en veiligheidspartners (in het bijzonder de politie)
Team Toegang Wmo
Team Toezicht & Handhaving
(Jeugd)zorgaanbieders (waaronder ook GGZ)
Centrum Seksueel Geweld
Voorliggend veld (o.a. Voor Elkaar Teams en Kind- en Jongerenwerk)
(Jeugd)gezondheidszorg (waaronder ook huisartsen)
Onderwijs (primair onderwijs, voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs) en kinderopvang
Zorg- en Veiligheidshuis
Overige signalerende partijen (waaronder medewerkers van Burgerzaken, Budget Adviesbureau Deventer en werkgevers)
Woningcorporaties
Verenigingen / vrijwilligersorganisaties / buurthuizen
Ervaringsdeskundigen
Inwoners / eigen netwerk

Met en voor deze partijen bestonden op structurele en incidentele basis al initiatieven, zoals:

Lokale alliantie ouderenmishandeling
Inspiratiedag aanpak huiselijk geweld & kindermishandeling voor professionals
Deskundigheidsbevordering op het gebied van GIA, georganiseerd vanuit regio IJsselland of door moederorganisaties van onze uitvoerend medewerkers
Doorontwikkeling AVE-methodiek ¹²
Relatiedesk (bestaande uit Team Toegang Jeugd, Team Toegang Wmo, Voor Elkaar-teams en juridisch loket, waar voor de doorontwikkeling behoefte is aan meer sturing vanuit beleid)
Wekelijks uitvoeringsoverleg tussen Team Toegang Jeugd, Bijzonder Zorg Team en Veilig Thuis
Management- en beleidsoverleg Team Toegang Jeugd, Bijzonder Zorg Team en Veilig Thuis
MDA++ ¹³

¹² AVE staat voor 'Aanpak Voorkomen Escalaties' en biedt handelingsperspectief voor professionals om, indien noodzakelijk, een casus op te schalen. Dit heeft als doel om zo spoedig en effectief mogelijk inwoner(s) te helpen, door het inzetten van de juiste casus- en procesregie.

¹³ MDA++ staat voor 'Multidisciplinaire Aanpak'. Deze aanpak voorziet in een bundeling van psychosociale, medische, forensische en justitiële specialisten om kindermishandeling, huiselijk en/of seksueel geweld zo spoedig mogelijk te stoppen. Een team van deskundigen coördineert onderzoek en biedt opvang na acuut, ernstig (seksueel) geweld en/of maakt een gezamenlijke analyse en gefaseerd plan van aanpak met als doel structureel geweld te stoppen.

Bijlage 3: Betrokkenen SGG

In het voorkomen en terugdringen van seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn er verschillen partijen en organisaties die vanuit hun rol van betekenis kunnen zijn:

Onderwijs	Seksuele vorming is een verplicht onderdeel in het curriculum van het basisonderwijs, voortgezet onderwijs (onderbouw) en het speciaal onderwijs, maar er worden geen kwaliteitseisen gesteld en zij zijn vrij om hier zelf vorm aan te geven.
Horeca	Een horecaonderneming heeft een rol (en plicht op basis van de Arbowetgeving) in de aanpak SGG voor haar werknemers. Daarnaast komt SGG onder bezoekers voor. De Koninklijke Horeca Nederland (KHN) Deventer is de brancheorganisatie voor de Horeca in Deventer.
Sportverenigingen	Een onderdeel van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is dat de gemeenten een plan van aanpak veiligheid en sociale integriteit op sportverenigingen opstellen, waar SGG een onderdeel van zou kunnen zijn. Het Sportbedrijf Deventer werkt dit plan op het moment verder uit.
Buurthuizen en vrijwilligers	Buurthuizen en vrijwilligers kunnen een belangrijke signalerende rol hebben, zij zien en spreken veel inwoners en zijn vaak laagdrempelig en toegankelijk.
Werkgevers	Werkgevers zijn op basis van de Arbowetgeving verplicht om beleid te voeren dat gericht is op het voorkomen of beperken van seksuele intimidatie voor hun werknemers. In Deventer zijn veel bedrijven verenigd in de MKB Deventer.
Zorgaanbieders (18- en 18+)	Zorgaanbieders hebben veel direct en vaak langdurig contact met cliënten en zijn belangrijk in het signaleren van SGG. Ook heeft een zorgaanbieder een plicht om incidenten tussen professionals en cliënten te melden.
Lokale teams	De lokale teams werken vaak met kwetsbare gezinnen/jeugdigen/inwoners en hebben een rol in het signaleren van SGG en het doorverwijzen naar (of mogelijk zelf bieden van) passende ondersteuning.
Politie en handhaving	Hebben een rol om op te treden tegen (seksuele) overtredingen en misdrijven, en handhaving.

In het voorkomen en terugdringen van seksueel grensoverschrijdend gedrag kan er gebruik worden gemaakt van de kennis en expertise van onderstaande samenwerkingspartners:

Centrum Seksueel Geweld	Het Centrum Seksueel Geweld biedt professionele hulp aan iedereen die een nare seksuele ervaring heeft meegemaakt en zijn het meldpunt bij seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Zij kunnen de overige expertises betrekken (zoals artsen, verpleegkundigen, psychologen, politie) en doorverwijzen naar passend ondersteuning.
GGD IJsselland	Team Seksuele Gezondheid biedt: Seksualiteitshulpverlening voor jongeren onder de 25 jaar (Sense) Preventie-activiteiten, zoals trainingen voor professionals (jeugdwerkers en docenten)
Expertisecentrum Seksualiteit Rutgers	Rutgers is het expertisecentrum in Nederland voor seksualiteit. Rutgers doet onderzoek en deelt deze kennis. Daarnaast trainen en adviseren ze professionals, jongeren en beleidsmakers.

Aan het College van B&W
van de gemeente Deventer
Postbus 5000
7400 GC Deventer

Onderwerp : advies inzake 'Lokale aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) en seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG).

Behandeld door: mw. J. Verveer, mw. E. Koops, dhr. K. Pels, ASDD

Deventer, 6 mei 2024

Geacht College,

Dank voor het ontvangen van de beleidsnotitie 'Lokale aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) en seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG). Dank en waardering ook voor de presentatie ervan door mw. Menger in de ASDD-vergadering van 8 april jongstleden, waarin een eerste reactie is gegeven door de ASDD. De gemaakte opmerkingen zijn verwerkt in onderstaande reactie.

Allereerst waarderen en onderschrijven wij de ambitie om een eenduidige visie te formuleren. Hoe duidelijker de definities zijn van GIA en SGG, hoe beter dit gedrag ook geduid en aangepakt kan worden. De beschreven aanpak is ambitieus.

* De ASDD is van mening, dat het stuk aan duidelijke definities ontbreekt. Het is belangrijk, dat de informatie begrijpelijk is voor iedereen. Ook dit behoeft verbetering. Het gaat om ingewikkelde problematiek: de inhoud van het verhaal klopt, maar de notitie is lang en ondoorgrondelijk. Het valt op, dat er veel herhalingen zijn en de ASDD vraagt zich oprecht af wat de toegevoegde waarde daarvan is. De boodschap van de notitie wordt er niet duidelijker van. Wij pleiten voor een toegankelijk stuk met begrijpelijke informatie voor iedereen, ook laaggeletterden en anderstaligen. O.i. is het Nationaal Actieprogramma Aanpak Seksueel Grensoverschrijdend gedrag en Seksueel Geweld een goed voorbeeld van duidelijke en begrijpelijke taal.

* Wij vragen nadrukkelijk aandacht voor de diversiteit in de groep van slachtoffers van GIA en SGG. Bewustzijn hiervan helpt omstanders om signalen eerder op te vangen en zo nodig hulp te kunnen bieden.

Zo mag er meer oog zijn voor jongens/mannen als slachtoffers van vrouwen. Door hier aandacht voor te vragen ontstaat wellicht voor hen ook meer ruimte om hierover te kunnen praten. Ook het beeld van "mannelijkheid" behoeft aanpassing.

De ASDD vraagt ook aandacht voor slachtoffers in de Lhbtqi+.

Ook de groep ouderen in onze samenleving behoeft in het kader van GIA en SGG extra aandacht; zeker bij dementerende ouderen wordt de afhankelijkheidsrelatie steeds groter.

* Aandacht vragen wij in dit kader ook voor afhankelijkheidsrelaties die ontstaan als gevolg van contacten via social media. Niet alleen krijgen wij signalen over uitbuiting op financieel gebied, maar ook via datingsites en andere kanalen. Wij pleiten hierbij voor voorlichting in heldere en begrijpelijke taal.

* De ASSD vindt dat goede, heldere en begrijpelijk voorlichting noodzakelijk is voor preventie. Het onderwerp vraagt om uit de taboesfeer gehaald te worden door er expliciet veel aandacht aan te besteden. Zoals hierboven al geschetst: heldere definities alsook het expliciet maken van wat verstaan wordt onder seksueel geweld in afhankelijkheidsrelaties is essentieel. Ook hier is het belangrijk om een duidelijk handelingsperspectief te bieden voor iedereen: de weg naar hulp moet laagdrempelig en bekend zijn.

* Ook merkt de ASDD op, dat signalen goed geobserveerd, opgevangen en besproken moeten worden door professionals in onderwijs, buurtwerk en hulpverlening. De terugvraagmethode ("Begrijp je wat we bedoelen?") is een eenvoudige, doeltreffende manier om het goede gesprek hierin te voeren. Wellicht is het een idee om bewustwording en bijscholing te organiseren in de keten. Tegelijkertijd merken we op, dat ook enige voorzichtigheid geboden is bij vroeg signalering, opdat mensen niet onterecht beschuldigd worden.

* De vraag rees of passend hulpaanbod alleen geldt voor SGG. O.i. is een passend hulpaanbod ook noodzakelijk bij GIA. Vaak lijkt opvang niet voorhanden of is er een wachtlijst. Daarnaast is het belangrijk, dat er meteen ook gestart wordt met een passend vervolg "na de opvang"; te denken valt niet alleen aan huisvesting, maar ook aan passende arbeid en de mogelijkheid om economisch onafhankelijk te kunnen zijn.

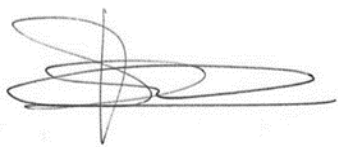
* We vinden het heel belangrijk, dat het onderwerp ook breed onder de aandacht wordt gebracht en besproken en zijn voor regelmatige voorlichting en informatie. Onze suggestie is om interactieve bijeenkomsten door de gemeente heen te organiseren en daarbij bij voorbeeld gebruik te maken van theater, toegankelijk voor iedereen. Of breng het onderwerp ook in het stadion door samenwerking met GAE en betrek ook de moskeeën. Ook adviseren wij het onderwerp op de agenda van de inburgeringscursus te zetten. Nogmaals benadrukken wij het belang van begrijpelijke informatie, ook voor anderstaligen, waarbij rekening gehouden wordt met culturele achtergrond en religie.

* Tenslotte: wij vinden het belangrijk, dat de mensen om wie het gaat betrokken worden bij de vervolgcacties.

Wij hopen dat onze adviezen zullen bijdragen tot een verbetering de notitie en vooral ook meegenomen worden in het uitvoeringsplan.

Graag zien we uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Mw. J. Santbergen,
voorzitter

dhr. H. Loderus
vicevoorzitter

CC. A. Menger en I. Wichink Kruit.

Grote Kerkhof 1
Postbus 5000
7400 GC Deventer

14 0570
telefoon

Adviesraad Sociaal Domein Deventer
Postbus 5000
7400GC Deventer

direct telefoonnummer

gemeente@deventer.nl
e-mail

DEV-BLD
kenmerk

11-06-2024
datum

contactpersoon

Reactie op advies 'Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag 2024'
onderwerp

Geachte leden van de Adviesraad Sociaal Domein Deventer,

Wij hebben uw advies op de *Aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag 2024* ontvangen, hartelijk dank hiervoor. Wij stellen uw advies op prijs en geven hierbij graag een reactie.

Ten eerste geeft u aan dat het stuk aan duidelijke definities ontbreekt en dat het belangrijk is dat de informatie begrijpelijk is voor iedereen. Dit behoeft verbetering volgens u. Het gaat om ingewikkelde problematiek: de inhoud van het verhaal klopt, maar de notitie is lang en ondoorgroendelijk. Het valt u op, dat er veel herhalingen zijn en de ASDD vraagt zich oprecht af wat de toegevoegde waarde daarvan is. De boodschap van de notitie wordt er niet duidelijker van. U pleit voor een toegankelijk stuk met begrijpelijke informatie voor iedereen, ook laaggeletterden en anderstaligen.

Reactie: Wij onderschrijven het belang van een aanpak die begrijpelijk is voor iedereen en danken u voor dit advies. We hebben de aanpak kritisch doorlopen en waar mogelijk ingekort. Dubbele informatie en informatie die enkel van belang is voor het uitvoeren van de aanpak, en niet voor de lezer, is verwijderd. Deze informatie wordt rechtstreeks meegegeven aan de uitvoerder na vaststelling van de aanpak. Daarnaast hebben we de definities van de begrippen 'geweld in afhankelijkheidsrelaties' (GIA) en 'seksueel grensoverschrijdend gedrag' (SGG) nadrukkelijker naar voren laten komen in de inleiding.

Ten tweede vraagt u nadrukkelijk aandacht voor de diversiteit in de groep van slachtoffers van GIA en SGG. Bewustzijn hiervan helpt omstanders om signalen eerder op te vangen en zo nodig hulp te kunnen bieden. Zo mag er volgens u meer oog zijn voor jongens/mannen als slachtoffers van vrouwen. Door hier aandacht voor te vragen ontstaat wellicht voor hen ook meer ruimte om hierover te kunnen praten. Ook het beeld van "mannelijkheid" behoeft aanpassing. De ASDD vraagt ook aandacht voor slachtoffers in de LHBTIQ+. Ook de groep ouderen in onze samenleving behoeft in het kader van GIA en SGG extra aandacht; zeker bij dementerende ouderen wordt de afhankelijkheidsrelatie steeds groter.

Reactie: De aanpak richt zich op alle slachtoffers, daders en diens omgeving en we willen daarmee niemand uitsluiten (ook mannen niet). Wel is er extra aandacht voor kwetsbare groepen die meer risico lopen om slachtoffer te worden van GIA en SGG. In hoofdstuk 1.3 worden de meest voorkomende risicofactoren benoemd waarbij wordt aangegeven dat heteroseksuele personen minder vaak slachtoffer zijn van SGG en GIA dan personen met een andere seksuele oriëntatie of genderidentiteit. Traditionele gendernormen in de maatschappij is één van de factoren die hieraan ten grondslag ligt. Dit onderwerp wordt dan ook meegenomen worden in de uitvoering (zie ook de activiteitentabel).

Ten derde vraagt u aandacht voor afhankelijkheidsrelaties die ontstaan als gevolg van contacten via Social media. Niet alleen krijgt u signalen over uitbuiting op financieel gebied, maar ook via datingsites en andere kanalen. U pleit hierbij voor voorlichting in heldere en begrijpelijke taal.

Reactie: Online SGG wordt in toenemende mate gesignaleerd, zie ook H2.3 Input betrokkenen SGG. Dit hebben we ook meegenomen in de toegevoegde definitie omschrijving van SGG. Online SGG is een belangrijk thema in de aanpak en wordt meegenomen in verschillende activiteiten voor de uitvoering van de aanpak. Een concreet voorbeeld is het regiobezoek van regeringscommissaris Mariëtte Hamer (Nationaal Actieprogramma Aanpak Seksueel Grensoverschrijdend gedrag en Seksueel Geweld) aan de regio IJsselland die we momenteel aan het plannen zijn. Deventer zal voor dit regiobezoek een eerste dialogtafel organiseren. Het thema voor dit regiobezoek is online SGG, en sluit daarmee goed aan bij uw advies.

Ten vierde vindt de ASSD dat goede, heldere en begrijpelijk voorlichting noodzakelijk is voor preventie. Het onderwerp vraagt om uit de taboesfeer gehaald te worden door er expliciet veel aandacht aan te besteden. Zoals hierboven al geschetst: heldere definities alsook het expliciet maken van wat verstaan wordt onder seksueel geweld in afhankelijkheidsrelaties is essentieel. Ook hier is het volgens u van belang om een duidelijk handelingsperspectief te bieden voor iedereen: de weg naar hulp moet laagdrempelig en bekend zijn.

Reactie: Wij zijn het geheel eens met uw advies. Zoals eerder aangegeven hebben we de definitie omschrijvingen van GIA en SGG nadrukkelijker beschreven en naar voren laten komen. Het bieden van handelingsperspectief en een passend hulpaanbod zijn zeker van belang in de aanpak van GIA en SGG, en zijn onderdeel van de doelstellingen van de aanpak (zie H3.4). Dit komt ook terug in de activiteiten, bijvoorbeeld bij de activiteit betreft het passend hulpaanbod SGG: 'Laagdrempelig aanbod (zoals praatgroepen) dient beschikbaar, vindbaar en bekend te zijn.'

Ten vijfde merkt de ASDD op, dat signalen goed geobserveerd, opgevangen en besproken moeten worden door professionals in onderwijs, buurtwerk en hulpverlening. De terugvraagmethode ("Begrijp je wat we bedoelen?") is volgens u een eenvoudige, doeltreffende manier om het goede gesprek hierin te voeren. U geeft de suggestie om bewustwording en bijscholing te organiseren in de keten. Tegelijkertijd merkt u op, dat ook enige voorzichtigheid geboden is bij vroegsignalering, opdat mensen niet onterecht beschuldigd worden.

Reactie: Bewustwording en bijscholing in de keten is onderdeel van de aanpak, zoals te zien is in de doelstellingen en de activiteitentabel. Voorbeelden hiervan zijn het verder verkennen van en samenwerken met partijen die een passend aanbod GIA en SGG hebben voor bewustwording en deskundigheidsbevordering, trainingen/themabijeenkomsten organiseren voor alle partijen die een (mogelijke, signalerende) rol hebben in de aanpak van GIA en SGG, en structurele, verdiepende deskundigheidsbevordering organiseren voor partijen die een prominente rol hebben in de aanpak van GIA en SGG. Daarnaast is enige voorzichtigheid bij vroegsignalering geboden, echter ligt daarbij de nadruk op hoe dit wordt aangepakt en zou dit verdere uitvraag bij vermoedens niet in de weg moeten staan. Daarbij verwijzen we graag als voorbeeld naar de 'Ben je oké' campagne (<https://benjeoke.nl/>), die mooi laat zien dat je als omstandiger altijd kan vragen of het goed gaat zonder daarbij een beschuldiging te doen.

Ten zesde rees bij u de vraag of passend hulpaanbod alleen geldt voor SGG. O.i. is een passend hulpaanbod ook noodzakelijk bij GIA. Vaak lijkt opvang niet voorhanden of is er een wachtlijst. Daarnaast geeft u aan dat het belangrijk is, dat er meteen ook gestart wordt met een passend vervolg "na de opvang"; te denken valt niet alleen aan huisvesting, maar ook aan passende arbeid en de mogelijkheid om economisch onafhankelijk te kunnen zijn.

Reactie: De reden waarom dit geen onderdeel is van de doelstellingen van de aanpak, is dat passend hulpaanbod voor GIA is al georganiseerd en ingekocht in de regio. Aanbieders in de regio, zoals Kadera, bieden al jaren passend aanbod voor slachtoffers van GIA en zetten dit onveranderd voort. Als er opvang nodig is, dan wordt dit (bij spoedeisende gevallen direct) georganiseerd. Tijdens de opvangperiode in de vrouwenopvang wordt er al aandacht besteed aan economische zelfstandigheid door schulden in kaart te brengen en een regeling te treffen. Daarnaast wordt er gewerkt aan participatie via het programma 'De Nieuwe Toekomst' (180.nl/interventie-de-nieuwe-toekomst/). Dit helpt mensen op weg naar economische zelfstandigheid.

Ten zevende vindt u het heel belangrijk, dat het onderwerp ook breed onder de aandacht wordt gebracht en wordt besproken, en bent u voor regelmatige voorlichting en informatie. Uw suggestie is om interactieve bijeenkomsten door de gemeente heen te organiseren en daarbij bijvoorbeeld gebruik te maken van theater, toegankelijk voor iedereen. Of het onderwerp het stadion in te brengen door samenwerking met GAE, en geeft u de suggestie om ook de moskeeën te betrekken. Ook adviseert u om het onderwerp op de agenda van de inburgeringscursus te zetten. Nogmaals benadrukt u het belang van begrijpelijke informatie, ook voor anderstaligen, waarbij rekening gehouden wordt met culturele achtergrond en religie.

Reactie: Hartelijk dank voor deze goede suggesties, deze worden meegenomen in het uitvoeringsplan en zijn passend bij de activiteiten die al beschreven staan in de activiteitentabel.

Tenslotte vindt u het belangrijk, dat de mensen om wie het gaat betrokken worden bij de vervolgacties.

Reactie: Wij onderschrijven het belang hiervan en nemen dit mee in het opstellen van het uitvoeringsplan, zodat de (wijze van) uitvoering aansluit bij de behoefte. Het raadplegen en inzetten van ervaringsdeskundigen is hier een voorbeeld van.

Wij hopen dat we met deze reactie voldoende hebben kunnen toelichten op welke manier de aandachtspunten uit uw advies worden meegenomen in de aanpak en/of het uitvoeringsplan. Mocht u hier vragen over hebben, of hier nader over in gesprek willen, dan horen we dit graag.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris,

J.P. Wassens

de burgemeester,

R.C. König